

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
23. DEC.
1992

Letnik XLVII.
Štev. 51(2686)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena 8 šil.
40 tolarjev
P. b. b.

Prejšnji petek so žene pripravile božičnico za begunce v Mežici. Vsem, otrokom in odraslim, so izročile lepa darila in jim zaželele čimprejšnjo vrnitev na njihove domove. Naj se jim leto 1992 nikoli več ne ponovi! Več o beguncih preberite na 16. strani.

Veliki častni znak dr. Pavletu Zablatniku

V petek, 18. dec. t. l. je koroški deželni glavar dr. Christof Zernatto v Slomškovem domu v Celovcu podelil zaslužnemu narodnemu delavcu, duhovniku in etnografu dr. Pavletu Zablatniku ob njegovi 80-letnici Veliki častni znak dežele Koroške. Ob številnem

občinstvu je svečanost uvedel dr. Anton Koren, direktor Mohorjeve družbe, predsednik dr. Jože Kopeinig pa je prebral obširno laudacijo, v kateri je poudaril vse aspekte njegovega delovanja. Deželni glavar Zernatto je v nagovoru poudaril pozitivno vlogo Mohorjeve družbe ob plebiscitu, za slav-

ljenca pa je izrazil zadovoljstvo, da lahko podeli to najvišje priznanje tako poštenu in zaslužni osebnosti. Slavnost se je nadaljevala z božičnico mohorjanov in povabljenih gostov. Dr. Pavletu Zablatniku za visoko priznanje iskreno čestita tudi uredništvo Slovenskega vestnika!

Miloševićeva zmaga resna grožnja za razširitev vojne

Čeprav so v tem času v Srbiji prešteli šele nekako 20 odstotkov glasov, pa je že jasno, da je na predsedniških volitvah zmagal veliki „vožd“ Slobodan Milošević. Volilci so v nedeljo izbirali med mirom in vojno in odločili so se za slednje. Koliko se ljudstvo tega zaveda, je seveda veliko vprašanje, kajti Miloševićeva predvolilna propaganda je bila usmerjena predvsem v nacionalna in domovinska čustva: Srbi ne bomo poklekili pred nikomer, vse kar se dogaja proti Srbiji, je posledica medna-

rodne zarote. Proti takim sloganom je imel zvezni premier Milan Panić, glavni Miloševićev protikandidat, komaj kaj možnosti.

Mednarodni opazovalci sicer opozarjajo na številne nepravilnosti in volilne manipulacije in razglajajo volitve za veljavne, toda to ne pomeni dosti. Srbska politika je bila v zadnjih dveh letih že neštokrat „najostreje“ obsojena, a zgodilo se ni nič odločilnega. Vedno se najdejo države, ki javno ali naskrivaj Srbiji omogočijo preživetje. Med njimi

najpogosteje omenjajo Grčijo, Bolgarijo in Romunijo, preko katerih doteka nafta v Srbijo. Velika zaveznica Srbije pa je tudi Rusija, ki nikakor ni pripravljena ukrepati proti pravoslavnim bratom na Balkanu.

Vojna histerija je torej zajela velik del prebivalstva v Srbiji. Še bolj kot vojna v Bosni in Hercegovini ter na Hrvaškem jih spodbuja obračun s kosovskimi Albanci in priključitev Makedonije, ki jo mnogi imenujejo kar južna Srbija. Pri tem igra zelo umazano vlogo tudi Grčija, ki spretno blokira

evropsko priznanje Makedonije in Srbiji dopušča možnost agresije nanjo.

Veliko vprašanje je, kako bo na dogodke v Srbiji reagirala mednarodna skupnost. Ameriški predsednik Bush se je z angleškim premierom Majorjem sicer dogovoril za odločnejšo akcijo Varnostnega sveta, v njem pa ostaja nevarnost ruskega veta. Tega pa se Milošević dobro zaveda. Tudi dosejanje negativne izkušnje ob neučinkovitosti mednarodnih ukrepov ne napovedujejo nič dobrega. **Jože Rovšek**

Poziv SPZ

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu poziva vsa kulturna društva, naj vložijo prošnje za finančno podporo pri Uradu zveznega kanclerja (Bundeskanzleramt) na Dunaju najkasneje do 15. januarja 1993. Prošnje, ki bodo vložene pozneje, ne bodo obravnavane.

Prošnje je treba utemeljiti s konkretno dejavnostjo in opredeliti kulturne programe v letu 1993. Če imate pri tem težave, vam bodo na SPZ radi pomagali. Strokovno in dobro pripravljene prošnje so osnova za dodelitev subvencij.

Prepis oz. kopijo prošnje za subvencijo pošljite tudi na SPZ.

Dvojezično šolstvo

Poslanka Zelene alternative Terezija Stoisić je v parlamentu zahtevala več sredstev za dvojezično šolstvo. V Celovcu je bila pred dvema letoma odprta dvojezična trgovska akademija, ta pa je model za bodočnost. To šolo obiskujejo tudi dijaki iz Slovenije in Stoisićeva je poudarila aspekt sosedstva. Vendar pa je ta akademija pod streho slovenske gimnazije in stavba je prenapolnjena. Zato je nujno potrebna razširitev.

V parlamentu pa je poslanec FPÖ Schweitzer kritiziral ministra za šolstvo Scholtna, ker je le-ta podprl akcijo „SOS sočlovek“, ki nasprotuje referendumu FPÖ proti tujcem. Ta podpora se po Schweitzerjevem mnenju ne ujema z ministrovo funkcijo...

Hrvaški kulturni center na Dunaju

„Vedno več gradiščanskih Hrvatov živi na Dunaju, Dunaj je upravni in politični center Avstrije, zato pa je posebno važno, da ima narodna skupnost poleg Železnega tudi na Dunaju močan in efektiv center,“ je rekla poslanka Stoisićeva.

Kar se tiče financiranja projekta, se je Stoisićeva že pogovarjala s kanclerjem Vranitzkim in z državnim sekretarjem Kostelko in predlagala, da bi izplačali del tistega denarja, ki je ostal l. 1992 v državnih blagajni in ki je predviden za gradiščanske Hrvate. Upa, da bodo ta projekt podprli tudi govorniki za manjšine v drugih strankah, gradiščanska hrvaška društva in katoliška cerkev. Za ta projekt se trenutno zavzema predvsem gradiščansko kulturno društva na Dunaju in Hrvaški akademski klub.

Dravske elektrarne za varstvo okolja

Nadzorni odbor Dravskih elektrarn (ÖDK) je sporočil, da namerava v naslednjem letu investirati 700 milijonov šilingov predvsem za varstvo okolja. Posodobiti hočejo kalorične elektrarne v Voitsbergu, Zeltwegu in Šentandražu. Učinkovitost obstoječih elektrarn naj bi se povečali, izgradili pa naj bi tudi digitalno komunikacijsko mrežo za medije, v Žvabeku pa nameravajo vgraditi še četrto turbino.

Izredno pa so zadovoljni s svojo podružnico Drauconsulting, ki se med drugim ukvarja z ekološko sanacijo kalorične elektrarne Šoštanj v Sloveniji. Avstrija se namerava tudi soudeležiti pri slovenskih elektrarnah, saj obstajajo načrti za izgradnjo savskih elektrarn; Slovenija postaja energetska vedno bolj odvisna od tujine.

Sobota,

9. 1. 1993, 20.00

Dom sindikatov/ÖGB-Haus. Celovec

Igrajo:

New Times Big Band Šmihel
Ansambel Rubin · Agropop

Kotmara vas: podpora kmetom

Letošnja suša je povzročila kmetom precej škode, zato je odbor kotmirske občine za kmetijstvo in gozdarstvo predlagal, naj občina kmetom izplača odškodnino.

Celotna vsota znaša 200.000 šilingov. Kmetje, ki so prijavili škodo (81), dobijo po 500 šil. kot osnovno vsoto. Za vsako odraslo govedo (štetje 3.12.1991) dobi vsak kmetovalec dodatno 180 šil.; najvišja izplačana vsota je 8.000 šilingov. Treba je še pripomniti, da so kmetje letos zaradi znižanja cene lesa in hude škode v gozdu (lubadar!) izredno prizadeti.

Občina bo objavila nov zazidalni načrt. Prodajalci gradbenih zemljišč, mimo katerih ali h katerim pelje nova cesta, bojo morali prispevati določeno vsoto za cesto. Za asfaltiranje

ceste v Medrejtne bo vsak interesent plačal 30.000 šilingov. Leta 1992 je občina izdala 2,6 milijona šil. za asfaltiranje cest in poti: Preblje, Kotmara vas, Ročica, Madrejtne.

Priključek na kanalizacijo stane trenutno 25.918 šil. (za 100m² stanovanjske površine). Osnovni prispevek (do 100m²) znaša 2.000 šil. letno. Kubični meter bo stal 9,35 šil.

Glede načrta za otroški vrtec še ni odločeno, kateri izmed obeh povabljenih arhitektov (Gerzabek iz Beljaka ali Omansiek iz Celovca) bo dobil naročilo.

Ob zaključku seje v četrtek, 10. decembra, je župan Hugo Götzhaber prebral predloge. EL predlaga dvojezični napis na šoli.

Zimski motiv iz Kotmare vasi

Zeleni: sprememba volilnega reda

Zelena alternativa na Koroškem zahteva odprto diskusijo o spremembi volilnega reda. Z dosedanjimi „skrivnimi razgovori“ je treba prenehati, javnosti pa morajo predstaviti obsežen osnutek demokratičnih volitev. Več možnosti sodelovanja pri demokratičnih procesih odločanja pomeni tudi več demokracije.

Zato ZAL zahteva, naj odpade vsaka procentualna

klavzula o osnovnem mandatu. Glasove volilcev je treba proporcionalno spremeniti v mandate, kandidati pa naj bodo izbrani s prednostnimi glasovi. Starost za volilne upravičence je treba znižati na 16 in 19 let, zahteva ZAL.

Sestav deželnega zbora ne odgovarja obstoječim političnim tokovom, za to pa je kriv dosedanji volilni red, so prepričani pri Zelenih.

Jozi Wutte spet predsednik KSŠŠ/D

Na dnevnem občnem zboru dunajskih študentk in študentov je bil za klubskega predsednika ponovno izvoljen študent slavistike in latinščine Jozi Wutte. V ožjem odboru pa so za naslednjo mandatno obdobje še Saša Sturm, Simona Iskra, Stanko Bučovnik, Jozi Picej in Elica Vospernik.

Na občnem zboru sta bili sprejeti dve resoluciji. V prvi se dunajski študentski klub

izreka proti manjšinskemu zastopstvu na osnovi narodnostne zbornice, v drugi pa študentje zavračajo avstrijsko restriktivno politiko nasproti tujim delavcem in beguncem.

Kot posebnost občnega zbora je treba izpostaviti tudi izvolitev pisatelja Janka Messnerja za častnega predsednika Kluba slovenskih študentk in študentov na Dunaju.

Integracijski model vendarle privlačen

Na občnem zboru NSKS je njegov predsednik dr. Matevž Grilc še ostro obsojal integracijski model, ki ga že dalj časa predlaga koroška socialdemokratska stranka, da bi slovenski narodni skupnosti zakonito omogočila vstop v deželni zbor. Pičlih nekaj dni navrh pa smo lahko presenečeni brali izjavo za Kleine Zeitung, kjer se dr. Grilc kaže „fleksibilnega“ in taisti model označuje kot interesanten predlog, ki prinaša premik v volilnem vprašanju.

Še dan poprej je tajnik Enotne liste Rudi Vouk ostro napadel predlagani model, ga emocionalno označil kot ignorantskega in asimilacijskega. (Gl. str. 2) Dejstvo je, da so na občnem zboru delegati sklepali predvsem v dveh zadevah, ki pa sta bili tako rekoč zapečateni že nekaj dni popred: ustavno ni izvedljiva ne narodnostna zbornica in ne manjšinski virilni mandat, prav tako ne mandat z znižano klavzulo.

Ambrozyjev predlog je približno tak: vsaka stranka bi imenovala svojega govornika za manjšino na izglednem mestu, prednostni glasovi pa bi odločali o tem, kdo bi dobil na novo uvedeni 37. mandat v deželnem zboru. Tako bi vsaka stranka bila zainteresirana, da si pridobi glasove pripadnikov slovenske narodne skupnosti – za to pa bi se morala s svojo politiko tudi ustrezno potruditi.

Pri takih volitvah bi lahko volil vsak volilni upravičenec slovenskega mandatarja, kar so splošne volitve, take pa predvideva tudi NSKS.

EL napada SPÖ

Tajnik Enotne liste Rudi Vouk ostro protestira proti predlogu SPÖ, da bi v deželni zbor prišel zastopnik manjšine s pomočjo prednostnih glasov pri volitvah; na ta način naj bi manjšina imela možnost političnega zastopstva. Vouk meni, da ta predlog na upošteva stranke, ki zastopa „večino narodnostne skupnosti“, namreč EL, ker ta zaradi volilnega reda, ki je manjšinam nenaklonjen, ne more priti v deželni zbor. Razen tega pa bi na ta način večina odločala o zastopstvu manjšine, saj je vseeno, od kod so prednostni glasovi.

„Izvoljen bi bil tisti Slovenec, ki je SPÖ najbolj všeč, in ne tisti, ki najbolje zastopa interese manjšine,“ opozarja Vouk. Ta model kaže na popolno ignoranco vodstva SPÖ. Tak sistem volitev bi bil smisel le, če bi imeli poseben vo-

„Evropa“, za ene sanje o boljšem in premožnejšem življenju v stabilnih političnih razmerah, za druge sinonim za hladnokrvni klub bogatih kapitalističnih držav in bruseljske centralistične birokracije, ima za seboj razburkano leto. Medtem ko so se voditelji nekaterih zahodnoevropskih držav, ki še niso v Evropski skupnosti, odločili za pristop, je ljudstvo v in zunaj ES posta-

KOMENTAR

dr. Krištijana Schellandra

EVROPA 1993

lo dokaj kritično do tega kluba. Danci so se z majhno večino izrekli proti maastrichtskim pogodbam, Francozi s prav tako pičlo večino za, in če bi o njih ta čas morali glasovati še Angleži, bi bil rezultat verjetno podobno tanek za ali proti. Svicarski „Ne“ za evropski gospodarski prostor lahko interpretiramo kot ne na pristop k Evropski skupnosti. Če lahko verjamemo povpraševanjem, se tudi Avstrijci ta čas ne bi odločili za pristop.

Ti pojavi kažejo, da je nastala precejšnja vrzel med cilji politikov, ki forsirajo gospodarsko in politično integracijo, in vsaj polovico prebivalstva, ki tem ne zaupa.

Za tiste, ki v Evropski skupnosti vidijo samo birokratsko, ekološko in kapitalistično zlo, je odločanje Dancev, Francozov in Svicarjev potrditev njihove ocene. Toda to, za kar so veliki deli ali celo večina prebivalstva, ni nujno vedno pravilno in perspektivno. Tudi če je npr. velik del ljudi proti tujcem, s tem tujcem sovražna politika še zdaleč ni pozitivna.

Kritika Evropske skupnosti ima dve plati. Nasprotovanje pretiranemu centralizmu in birokratizaciji, ogrožanju identitete manjših držav, nezadostnemu vključevanju vzhodnih držav, pritisku na manjše gospodarske enote in kmete s strani veleindustrije in preziranjju potrebe po večji skrbi za varstvo okolja je upravičeno in potrebno.

Odklanjanje evropske integracije zaradi nacionalističnih teženj, omejevanje od drugih narodov, mržnja proti tujcem in revnejšim pa je iz liberalnega, demokratičnega in v svet odprtega stališča treba odločno zavrniti. Dejansko gre velik del nasprotovanja Evropski skupnosti na račun rastočega nacionalizma in neutemeljenih strahov, kar ponazarja tudi dejstvo, da se v protievropski kampanji povsod močno angažira skrajna desnica.

Varnost, stabilnost in mir

v Evropi bodo bolje zagotovljeni v skupni Evropi kot pa pod pogoji, v katerih bi poleg balkanskih spet živeli še drugi stari nacionalizmi. Kot primer vzemimo Grčijo, kjer so politiki zaradi imena majhne slovanske sosedne privedli na ceste milijonske množice: če Grčija ne bi bila članica ES, bi bila nevarnost konflikta z Makedonijo precej večja, kot je sicer.

Varnostni vidik integracije v ES tudi za Avstrijo ni brez pomena, saj nevtralnost po razpadu blokov in z ozirom na oborožene regionalne spopade nedaleč od naših meja ni več zadostna varnostna garancija.

Gospodarsko gledano za našo državo naprej velja, kar sem že večkrat poudaril: zaradi dvotretjinskega deleža v naši zunanji trgovini je ES tako močan faktor, da mimo njega ne more nihče. Če hočemo ali nočemo, bomo z njo soočeni; naša podjetja bodo morala upoštevati v njej veljavne predpise in norme, če bodo hotela ohraniti svojo pozicijo na tem najvažnejšem izvoznem trgu. To smo občutili ob primeru Chrysler v Gradcu: čeprav Avstrija še ni članica ES, se je morala spoprijazniti z njenimi predpisi glede subvencioniranja, ker bi sicer zaradi kazenskih davkov cena proizvoda postala nekonkurenčna. Bolje je soodločati kot pa stati ob strani. Da imajo tudi majhne države možnost obvarovati svoje interese, je pokazala Danska. Po zadnjem razvoju in kritiki negativnih centralističnih pojavov v ES pa zglada, da bo teža manjših držav in upoštevanje njihovih interesov v skupnosti postalo večje.

Evropska perspektiva zagotovo ni romantična, kar odgovarja tudi času, v katerem živimo. Razvoj bo tudi po novem letu razgiban in poln konfliktov. Toda zapiranje v lastni (fundamentalistično levi ali desnonacionalni) kotichek je še manj obetavno, pa naj je v njem mogoče še tako lepo polemizirati in zbuhati strahove.

lilni okraj, v katerem bi kandidirale samo skupine, ki se po statutu zavzemajo za manjšino, teh glasov pa ne bi prištevati strankam.

Smešno je, če Ambrozy pra-

vi, da je edino ta model možen brez spremembe ustave. Vouk meni, da je ustavo seveda treba spremeniti, saj jo bo tudi sicer treba prilagoditi Evropski skupnosti.

Intervju s predsednikom ZSO dr. Marjan Sturmom „Ne heroj in ne izdajalec“

Leto 1992 se izteka. Kakšna je bilanca iz vidika ZSO?

Januarja tega leta je bil občni zbor, ki je začrtal vsebinsko reorganizacijo ZSO. Priprave so v polnem teku, in z realizacijo bomo pričeli ob začetku novega leta.

Poleg tega je bila v ospredju našega dela klasična manjšinska politika. Odločitev ustavnega sodišča nam je v jeseni l. 1991 prinesla javno dvojezično šolo in v jeseni 1992 večje število prijav k dvojezičnemu pouku tudi izven dvojezičnega ozemlja. V kratkem pričakujemo odločitev ustavnega sodišča v zadevi dvojezičnega pouka v četrtem razredu. Če bo pozitivna, bo imela bistvene posledice tudi za ravnateljska mesta. Potrdilo se je, da je koncepcija ZSO, da namreč v najpomembnejših vprašanih sprožimo postopek pri ustavnem sodišču, pravilna. Kot rečeno, pripravljamo ustanovitev dvojezičnega, interetničnega društva, preko katerega bodo lahko sodelovali vsi tisti nemško govoreči, ki to želijo.

Zakaj tako društvo?

Pojavi nacionalističnih ekscesov na vzhodu, jugovzhodu in tudi v zapadni Evropi silijo k razmišljanju. Etnični homogenizaciji je sledila etnična polarizacija in vojna. Kdor tej homogenizaciji ni sledil, je bil označen za narodnega izdajalca. Priznavalni princip je npr. silil Bosance v to, da so se hote ali nehote morali deklarirati bodisi za Srbe, Hrvate ali Muslimane. Jugoslovanske izkušnje kažejo, da je treba preseči etnično polarizacijo.

Ali to velja tudi za Koroško?

Treba je spoznati osnovno logiko konflikta. Tudi nemški nacionalizem na Koroškem je ustvaril mit ogroženosti Koroške in na tej osnovi skušal homogenizirati nemštvo. Nobena politična sila se temu ni mogla izogniti in sad tega je tako imenovani tristrankarski pakt.

Priznavalni princip je še dodatno razcepil manjšino. Ta ūpa je kar dvakrat šla v past nemškemu nacionalizmu. Prvič tako, da je sprejela priznavalni princip. Prijava k dvojezičnemu pouku se je takoj interpretirala kot priznanje k narodni skupnosti. Za ekonomsko in socialno odvisnega delavca ali nameščenca je bilo to porazno, ker tega pritiska v koroških razmerah ni mogel zdržati. Drugič pa je slovenska narodna skupnost vse tiste odvisne, ki so klonili pred priznavalnim principom še dodatno označila za narodne izdajalce, za nemčurje.

Priznavalni princip je koristil in koristi le politični eliti slovenske narodne skupnosti, ki je od slovenstva dobro živela

oz. dobro živi. Nekaj odvetnikov, direktorjev podjetij in pa morda še kak ravnatelj ali direktor banke. Ogromna večina delavcev in nameščenecv pa je morala živeti in preživeti v koroških okoliščinah.

Kakšni so Vaši zaključki?

Tudi kot manjšina smo soodgovorni za sožitje v deželi. Zato moramo preseči vsakršno obliko etnične polarizacije.

Ali ima Enotna lista v tem svoje mesto?

Določeno število ljudi bo seveda podprlo Enotno listo. Zaradi politike te stranke pa mislim, da je število pripadnikov iz dneva v dan manjše. Vsekakor pa mora biti jasno, da tisti, ki EL ne voli, ni slabši ali boljši Slovenec. Treba je videti celoto in dejstvo je, da večina koroških Slovencev ob deželno-zborskih volitvah voli SPÖ in

Zelene. Na tretjem in četrtem mestu sta EL in ÖVP.

NSKS se prizadeva za etnično zbornico.

Pred dvema letoma smo naredili javnomnenjsko raziskavo in ugotovili, da velika večina tako zbornico odklanja. NSKS je potrebo po etnični zbornici utemeljil s tem, da je društvena ravan obeh osrednjih organizacij več ali manj nedemokratska in da je zato potrebna javnopravna oblika zastopstva.

Ne glede na to, da taka koncepcija spet temelji na priznavalnem principu, je treba ugotoviti, da take zbornice ne bo, ker bi bila za to potrebna sprememba avstrijske ustave. Zato pa pri strankah ni pripravljenosti.

Mimogrede: ali bi bilo res pametno vse pristojnosti, ki izhajajo iz 7. člena ADP, prenesti od zvezne na deželno vlado?

Vsekakor zbode v oči to, da se za etnično zbornico najbolj vneto zavzemajo npr. kom. sv. Franc Rutar, ki na svojem pod-

jetju nima dvojezičnega napisa, ali pa ravnatelj Mohorjeve dr. Koren, ki ga na svoji privatni trgovini tudi nima. Pogum priznanja v javnosti, ki ga zahtevata od drugih, na svojem privatnem področju ne izkazuje.

Nasploh pa je zanimiva pozicija Mohorjeve: kot slovenska cerkvena inštitucija se zavzema za etnično zbornico in za priznavalni princip. Koroška cerkev pa se v smislu sinodalnih sklepov zavzema za sožitje in ta princip odklanja. Dvomim, da bo to stališče Mohorjeve koroški cerkvi koristilo v konfliktu s Heimatdienstom.

Zakaj so med NSKS in ZSO take napetosti?

To se tudi sam sprašujem, kajti v najosnovnejših vprašanih ni razlik. Ne v vprašanju otroškega varstva, radia in televizije, uradnega jezika in dvojezičnih topografskih napisov. Tudi pri predlogih za podporo smo v sosvetu vedno našli konsenz.

Razlike so v vprašanju etnične zbornice. Toda to vprašanje ni več na tapeti, ker ustavni strokovnjaki ne vidijo možnosti za realizacijo in so tudi deželnozbornske stranke izjavile, da je taka zbornica neizvedljiva.

Obstajajo pa razlike, ki jih bom opisal. Pred nekaj dnevi je dr. Janko Zerzer v Nedelji objavil komentar, v katerem se hujuje nad tistimi, ki s partizansko pesmijo slavijo osvoboditev. Vse te nekako povezuje s tistimi „Titovimi heroji“, ki so lansko leto bombardirali Slovenijo. Skoraj istočasno pa je predsednik FPÖ kanclerju Vranitzkemu zastavil parlamentarno vprašanje, kdaj bo Avstrija po zgledu Slovenije (?) odstranila vse partizanske spomenike. Vranitzky je odgovoril, da Avstrija 19. člen državne pogodbe obvezuje, da varuje in skrbi za vse spomenike, ki spominjajo na boj proti nacifašizmu. Vesel sem, da je Vranitzky s tem odgovoril tudi Zerzerju.

Dejstvo je, da je NSKS s pomočjo Peterletove vlade skušal finančno uničiti ZSO. To pa brez krščanskega patosa in z ostrino, kakršne jim nisem prisodil. V resnici gre za ideološko obarvan boj desnice proti levici, ki v zgodovini imel že usodne posledice. Zato je povsem jasno, da se slovenska desnica povezuje z FPÖ in ÖVP, slovenska levica pa z SPÖ in Zelenimi. Ta konstalacija bo ostala. Smo za sodelovanje, za dogovor. Nismo pa za to, da bi Zerzerjevo odklanjanje in Haiderjevo sovraštvo do antifašističnega odpora mešali z osnovno antifašistično in demokratsko miselnostjo.

Bo leto 1993 napeto?

Ne. Leto 1993 bo zanimivo. Z novimi in zanimivimi projekti bomo posegli v politično življenje ne samo manjšine, temveč tudi večine in to v smislu nove kulture sožitja.

Bralcem SV pa naj ob koncu pogovora zaželimo vesele praznike ter srečno novo leto.

Rošada pri študentih

Klub slovenskih študentk in študentov na Koroškem je pretekli teden imel svoj redni občni zbor v prostorih slavištičnega inštituta na celovski univerzi. Veronika Pietzka je oddala mesto predsednice (zdaj podpredsednica), ker končuje študij, in za novo predsednico je bila izvoljena Gabi Frank (prej tajnica), ki je hkrati manjšinska referentka zveze visokošolcev (ÖH). Sestav odbornikov se ni bistveno spremenil, dejavnosti kluba pa so se v zadnjem času začele kar vrstiti. Po ekskurziji na mlado slovensko borzo v Ljubljano pripravljajo študentje od 19. do 21. decembra tečaj retorike, za januar 1993 pa je napovedano smučanje na Peci.

Občni zbor v graškem klubu

V četrtek, 17. decembra, so graške študentke in študentje opravili svoj redni občni zbor. Triumvirat zadnjega leta je podal svoje delovno poročilo in ugotovili smo, da je bilo delovanje kluba sorazmerno razgibano, čeprav so bili v odboru komaj trije. Pestrost klubskega delovanja sta pohvalila tudi gošta iz Celovca, tajnik Narodnega sveta Franc Wedenig in zastopnik celovških študentk in študentov Adrian Kert. Sodelovanje s celovskim klubom je bilo v zadnjem času zadovoljivo, česar za študentski klub na Dunaju žal ne moremo trditi.

Zanimanje za politično diskusijo in aktivno vključevanje v politični proces slovenske narodne skupnosti je bilo letos v Klubu bolj pičlo. Vzrokov je več, glavni pa je, da pogovori o spremembah znotraj političnih struktur koroških Slovencev potekajo enostransko in samo v krogu elit, kjer pa ni širšega konsenza in kjer polarizacija preprečuje vsakršno demokratično odločanje. V tej zadevi pogrešamo osnovno demokracijo, po kateri Slovenci in Slovenke baje tako hrepenimo.

Po zanimivi diskusiji smo izvolili nov odbor, ki se je, kar je zelo razveseljivo, v številu oseb in referatov zvišal kar za štiri odstotke; poleg prejšnjih referatov smo uvedli še referate za interno obveščanje, za javno obveščanje, za klubsko teko, ki smo jo po dolgem razmišljanju vendarle „privatizirali“, za šport, za arhiv in knjižnico, za sodelovanje z drugimi organizacijami, za klubski zbor, za ženske zadeve in za Slovenski praznik. Vse skupaj bo v teh referatih aktivnih najmanj 15 do 20 ljudi. Štirinajst-dnevne seje bodo usklajevale delo teh referatov – za kaos bo poskrbljeno, ki pa bo gotovo ploden, kajti zanj moraš imeti dobre živce, in da jih mi v Gradcu imamo je že splošno znano.

Pozdrav in veselega dedka Mraza, želi klub

SŠSD Gradec

Dragi rojaki!

Sanje in prizadevanja mnogih rodov Slovencev so bila uresničena v tem, pravkar iztekajočem se 1992. letu. Slovenija je postala samostojna in mednarodno priznana država, članica OZN in številnih drugih mednarodnih organizacij ter tako dostojen in vse bolj uspešen član mednarodne skupnosti držav in narodov.

Z mednarodnim priznanjem smo Slovenci določili svojo državo z zunanjimi mejami njene suverenosti. Zdaj lahko energijo usmerimo v določanje vsebine življenja znotraj meja te države. Pravkar končane volitve so potrditev takšnega premišljanja. Z visoko udeležbo so državljanke in državljani Slovenije pokazali, da želijo sodelovati in prevzeti odgovornost za našo prihodnost, da jim ni vseeno, kako bodo živeli in v kakšnih pogojih bodo delali in ustvarjali zase in za prihodnje rodove. Sporočilo teh volitev, pa tudi zaveza in velika odgovornost vseh političnih, še posebej v parlamentu zastopanih strank, prihodnje vlade in vseh drugih državnih organov, je želja in potreba po prepričljivi, verodostojni politiki, ki obljublja realno vizijo boljše prihodnosti, vendar prihodnosti, ki se za ljudi pričena že zdaj.

Delo torej še nikakor ni končano. Zdaj moramo izrabiti prednosti, ki jih lastna država omogoča gospodarstvu, vsestranskemu razvoju, socialni varnosti in blaginji ljudi. Dovolj je pri tem prostora za vse, za vse ljudi z vizijami, znanjem, sposobnostmi in z voljo do dela. Brez izločanja ali celo onemogočanja tistih, ki msilijo drugače. To smo v preteklosti že drago plačali.

Naša pot v samostojnost je utemeljila tudi pričakovanja obeh v Sloveniji živečih avtonomnih narodnostnih skupnosti in Slovencev v zamejstvu, da bo Slovenija, kot samostojna in mednarodno priznana država, ohranjala in razvijala kolektivno in individualno zaščito in varstvo obeh narodnosti, uveljavljala svoje pravice in izpolnjevala obveznosti, ki jih ima tudi po mednarodnih aktih do delov slovenskega naroda, ki živijo zunaj Slovenije. Ostajamo zvesti tej svoji opredelitvi in njenemu uresničevanju. To nas

je in, prepričan sem, da nas bo tudi v prihodnje, legitimiralo in uvrščalo med tiste države in skupnosti, ki so jim številni mednarodni dokumenti o položaju in pravicah narodnostnih manjšin opora in hkrati nacionalna, pravna in moralna zaveza. Svoja stališča in aktivnosti utemeljujemo na načelu, da mora večina priznati manjšinam za njihov obstoj več pravic in posebno zaščito in da se v razmerju do manjšin zrcali demokratičnost neke države in naroda. V tem je upravičeno in utemeljeno naše pričakovanje, da tudi sosednje države sprejmejo ista načela. Pa tudi, da med Slovenci v zamejstvu prizadevanja za uresničevanje narodnostnih pravic in njihova zaščita ostajajo skupni, nadstrankarski povezovalni vzvod, ki ne izključuje ne interesnih, idejnih in verskih razlik med njimi, ne njihove različne strankarske pripadnosti, njegova povezovalna moč pa prepričuje, da bi bile narodnostne pravice in položaj Slovencev v zamejstvu predmet različnega barantanja, ki bi zmanjševalo ali celo zanimalo njegov pomen za prihodnost slovenstva.

Za mlado slovensko državo so to pomembni vzvodi že za doslej uspešno sodelovanje z vsemi sosednimi državami in svoje aktivno vključevanje v Evropo svobodnih in enakopravnih narodov, ki skupaj ustvarjajo pogoje in možnosti, da bo svobodni pretok ljudi, blaga idej, informacij in kulturnih dobrin ter na njem zasnovano povezovanje in sodelovanje postajalo gibalno razvoja in napredka evropske skupnosti narodov, regij in držav.

Da Slovenci zmoremo veliko, smo dokazali v neugodnih okoliščinah. Ne moremo in ne smemo se zadovoljiti s povprečnimi ambicijami. Te vodijo v stagnacijo. Moramo si postaviti visoke cilje. Težave spremeniti v uspeh, se meriti le z najboljšimi – edino to je smiselno in dovolj velik izziv. Verjamem, da smo ga sposobni sprejeti.

Vsem bralcem Slovenskega vestnika želim vse dobro tudi v novem, 1993. letu.

Predsednik Republike Slovenije Milan Kučan

TRIBUNA BRALCEV

Povezovanje in nikakor ne izolacija

Sem koroška Slovenka in se ne morem strinjati z izjavo gospoda Grilca v televizijski oddaji ORF „Kärnten heute“, ki je bila na sporedu 14. 12. 1992.

V njej gospod Grilc trdi, da koroški Slovenci zahtevajo manjšinski parlament. Ni bil pooblaščen in zato tudi ne pristojen, da bi lahko govoril v imenu vseh koroških Slovencev, predvsem pa ne v imenu tistega dela, ki delajo v okviru DS „Avstrijske narodne skupnosti v SPÖ“.

Prepričana sem, da bi bilo za koroške Slovence veliko boljše, če bi večina vključevala manjšino in tako bi lahko neposredno izražali svoje zahteve in mnenja. S tem bi tudi dokazala, da slovensko manjšino na Koroškem jemlje resno in jo upošteva.

Po mojem mnenju naj bi bil cilj manjšinske politike povezovanje in nikakor ne izolacija.

Naša bodočnost na dvojezičnem ozemlju nikakor ne more biti v tem, da bi drug ob drugem živeli kakor tujci, temveč le takšna, da bi z različnostjo drug drugega bogatili.

Ana Blatnik

Dvojna igra FPÖ

Predsednik Delavske zbornice na Koroškem Josef Quantschnig očita svobodnjakom „sramotno dvojno igro v vprašanju tujcev“.

Medtem ko FPÖ na ves glas zahteva referendum o tujcih, pa Haider zaposluje v Rutah begunce iz Bosne kot ceneno delovno silo, domačih delavcev pa se je že pred leti znebil.

Taka dvojna igra v tem vprašanju je že sistem in nikakršna izjema, pravi Quantschnig in navaja primer svobodnjaškega funkcionarja iz Wolfsberga Ruthoferja, ki je ilegalno zaposlil turške delavke. V Sloveniji pa je FPÖ odprla pisarno, ki posreduje delovno silo v Avstrijo. Hkrati pa FPÖ v svojem referendumu trobi, da „Avstrija ni dežela priseljencev“.

Odgovor Tedniku

Ker je Naš tednik zaskrbljen zaradi občevalnega jezika v Zvezi slovenskih organizacij, mu uradno sporočamo, da bo slovenščina še naprej tisti jezik, za katerega se borimo in v katerem smo govorili, govorimo in bomo govorili. Kot je znano, je mogoče tudi slovenščino prevajati v druge jezike in take pomoči bodo deležni tisti, ki je ne obvladajo. In če bo eno od družtev, ki so včlanjena v ZSO, imelo v svojih vrstah tudi nemško govoreče, se ZSO za svoje slovenstvo še ne boji. Veliko bolj se boji izoliranosti slovenščine, ki nima kontakta s sodeželani in o kateri ve koroški povprečnež bore malo. Zato društvo Vincenc Rizzi!

Zahteva Narodnega sveta po ustanovitvi slovenskega parlamenta, torej javno-pravnega zastopstva slovenske manjšine na Koroškem, ni napačna ali neizvedljiva samo zato, ker se ji upirajo deželne in državno-zborske stranke ter druge inštitucije večinskega naroda, čeprav velja ob postavitvi take zahteve seveda upoštevati tudi to dejstvo. Zahteva po enotnem zastop-

KOMENTAR

dr. Francija Zwitter

Koroški parlament in koroška stvarnost

stvu koroških Slovencev se zdi na prvi pogled potrebna in razumna, v resnici pa bi uresničitev takega slovenskega parlamenta služila pravzaprav samo izoblikovanju psevdopolitičnih struktur v neki dozdevni manjšini, ki ne bi nikoli zajela celotnega slovenskega in dvojezičnega prebivalstva na Koroškem, ker je to že zdavnaj politično opredeljeno na to ali drugo stran in tako vpleteno v deželne in državne politične strukture, bodisi v stranke, cerkvene ali druge organizacije, da dejansko ne obstaja nobena potreba po posebnem slovenskem parlamentu – razen pri neki peščici slovenskih poklicnih političnih funkcionarjev, ki bi se radi videli v položaju in vlogi parlamentarnega odbornika. V političnem življenju manjšine se ne bi spremneilo nič: svetovnonazorske in politične difference in spore bi kajpada obstajale še naprej, ker so pogojene s socialnimi strukturami in različnimi zgodovinskimi socializacijami, ki jih tudi slovenski parlament ne bi mogel odstraniti. Razlika bi bila le ta, da bi v takem parlamentu ali javno-pravnem zastopstvu obveljal večinski princip, medtem ko so se doslej prosvetne in politične organizacije morale več ali manj uspešno zediniti na skupen imenovalac pri poglavitnih vprašanjih, tako da nobena ni mogla druge povoziti z večino.

Tak slovenski parlament

bi zajel samo najtrdnjše jedro slovenskega prebivalstva na Koroškem, v bistvu pa izključil vse dvojezično prebivalstvo, ki pa že zdavnaj prevladuje na južnem Koroškem. Kdor se prepušča romantičnim sanjam nekdanje zibelke slovenstva, ta beži od realnosti: seveda je lažje delati politiko za npr. sedem tisoč ljudi, ki so istega mnenja, kot pa se spoprijeti z resničnostjo, kako uspešno voditi mirno in prijateljsko sožitje jezikov in ljudi na Koroškem, v spoštovanju in spoznavanju različnosti.

Kdor se tako boji poti do sosednjega naroda, da mu niti noče iti „naproti“, ker se boji, „da nekega dne ne bo več našel domov“, ta ima že zdaj polne hlače in se zato zapira v svojo kamrico na neki slovenski planini, jo poimenuje v „slovenski parlament“ in si lahko zapoje svojo himno, saj brez nje menda ni parlamenta: „Saj tukaj na sončni višavi, le sam sem, le sam gospodar. Živim tu po pameti zdravi. Za muhe mi ljudske ni mar“.

Pa vendar – s temi ljudskimi muhami, se pravi z družbenimi problemi, ki nastajajo iz sožitja ljudi različnih jezikov, se je treba spoprijazniti, ne pa se samozadovoljno in prostovoljno podati v rezervat. Kdor se iz svoje hiše ne upa, ker se boji, da ne bo več našel domov – temu res ni pomoči in kmalu mu bo v tej ozki domovini zmanjkalo zraka za dihanje. Zu Tode gefürchtet ist auch gestorben, pravijo Nemci.

Deželni glavar dr. Zernatto je dr. Zablattniku podelil visoko deželno priznanje.

Nova knjiga za starše

Najsi bodo Korošci interečni ali bikulturni, slovenski starši se tudi na Koroškem z otroki pogovarjajo v slovenski in otroci tudi v igri, doma in v šoli ostanejo slovenski otroci. Prav pri majhnih otrocih pa smo nemalokrat v zadregi, ker nas preplavlja nešeto nemških otroških knjig, slovenske pa so težko dostopne, nenavadne ali neprimerne. Pravočasno pred prazniki je izšla knjiga, ki bo slovenskim staršim dobrodošel pripomoček. Izdala jo je Tehniška založba Slovenije v Ljubljani po svojem izvoru pa je nemška (Das große Ravensburger Buch der Kinderbeschäftigungen, prevedel pa jo je Alois Angerer, Kotmara vas). Prva izdaja je bila leta 1984, preden je prispela k nam, že razprodana v Sloveniji. Druga, dopolnjena izdaja, je po nemškem izvirniku bogato opremljena in črpa iz dolgoletnih izkušenj in neverjetnem uspehu knjige na nemškem trgu (knjiga je prvič izšla l. 1930, zadnjikrat jo je skupina strokovnjakov predelala leta 1991).

Po poglavjih je knjiga Ustvarjalne igre razdeljena po starostnih obdobjih za otroke od rojstva do 10. leta in vsebinsko opredeljena v razna področja, kot so: jezik, glasba, razgibanje, narava in stvarni svet, otroško pra-

znavanje. Predvsem poglavje Jezik in Glasba sta prilagojena našim razmeram in dopolnjena s slovenskim gradivom. Na glasbenem področju ima Slovenija bogato tradicijo in veliko literature za razvijanje glasbene

in ritmično-gibalne dejavnosti. V tej drugi izdaji najdemo celo pesmi naše Lenčke Kupper in koroške narodne pesmi. Izredno dragoceno za vsako starostno obdobje je poglavje Jezik. Tu je nešteto primerov jezikovnih iger, bralnih iger, otroških verzov in pesmic, pa tudi konkretnih primerov za pogovore z malčki. Za starejše otroke so igrane pesmi, igrice s slovnično podlago, ugankarske igre z besedami in s stavki,

verz za spreten jezik in še veliko podobnega.

Iz posebnega seznama je razvidno, kako je knjiga uporabna vsak dan, doma, v stanovanju, za razne prilike. Kaj storimo z otroki, ko moramo nekje dolgo čakati, kaj z njimi pozimi zunaj ali kadar jih peljemo na izlet v naravo, katere igre izostrijo čutila, prispevajo h koncentraciji, krepijo socialne odnose? Na vse to nam daje knjiga Ustvarjalne igre na stotine odgovorov, idej in navodil. Otrok je ustvarjalen v igri, če je ustvarjalen svet okoli nje-

Pri Mohorjevi ljudski šoli so izdali kaseto z otroškimi pesmimi, ki jih prepeva šolski pevski zborček. Pesmi Lenčke Kupper, katerih je med njimi največ, pa so zapisane tudi na „glasbenem“ koledarju.

ga. Odrasli (starši, vzgojitelji, učitelji) imamo pomembno vlogo v otrokovi igri, ker ima vse, kar se v družini dogaja skupnega, odločilen pomen v otrokovem razvoju. Pomem-

ben del razvoja narodne skupnosti je tudi jezik v slovenskih družinah.

Knjigo dobite v obeh slovenskih knjigarnah v Celovcu. A.A.

F.J. Bister o Antonu Korošču

Minuli teden je Slovenska matica v Ljubljani predstavila drugi del letošnje knjižne bere, ki jo sestavljajo Črtice, ki jih je napisal Maks Tušek, govori pa o podeželskem življenju v slovenskem delu Koroške, delo Sergeja Višerja Baročno kiparstvo na slovenskem Štajerskem, tretja knjiga iz serije Slovenske ljudske pesmi in pa delo koroškega rojaka Feliksa J. Bistra, Anton Korošec državnozborni poslanec na Dunaju, ki je nastalo kot uspešno opravljena disertacija na dunajski univerzi. Lahko rečemo, da je delo zbudilo v strokovnih in publicističnih krogih veliko zanimanje. To gre seveda pripisati dosedanemu pomanjkanju strokovne literature o politikih iz tabora, ki mu je pripadal tudi Anton Korošec, in pa ugledu, ki ga avtor uživa v slovenski strokovni in drugi javnosti. Čeprav se knjiga omejuje na njegovo politično delovanje v habsburški monarhiji, je v njej moč najti zadosti gradiva, da si ustvarimo celovitejšo sliko o Antonu Korošču, kot človeku, ki je kot slovenski politik pustil svojo sled tudi v jugoslovanski politiki med obema vojnoma.

Seveda si je za kompletiranje tudi tega dela Koroščevega delovanja želeti podobno študijo o tem obdobju, lahko bi celo rekli, da nekateri to od avtorja tudi pričakujejo.

Delo je razdeljeno na štiri poglavja, ki opisujejo njegovo šolanje in začetke javnega dela, Koroščevo parlamentarno delovanje v dunajskem parlamentu, slovensko politiko pod Koroščevim vodstvom med prvo svetovno vojno in pa presojo o človeku in politiku Antonu Korošču v habsburški monarhiji. Brilljanten prevod iz nemškega originala je opravil eden najboljših slovenskih prevajalcev Janko Moder. Delo obsega 295 strani teksta in pa 28 strani prilog, dobiti pa ga bo mogoče tudi v obeh slovenskih knjigarnah v Celovcu.

V tako kratkem poročilu seveda ne moremo povedati vsega, kar bi bilo potrebno o tako temeljito pripravljeni knjigi, zato naj avtorju še enkrat čestitamo za uspešno opravljeno delo, vse, ki jih tematika zanima, pa povabimo k branju celotne monografije.

borj

AKTUALNI ŠPORT

Nove točke FIS za Danijela Užnika

Ves prejšnji teden je za Danijela Užnika, odličnega smučarja iz ŠD Šentjanž, minil v znamenju FIS tekmovanj.

V Großarlau na Salzburškem je v hudi mednarodni konkurenci v svojem razredu v veleslalomu osvojil odlično 4. mesto.

Naslednje tekmovanje je bilo v Sappadi v Italiji (v članski konkurenci je zmagal Slovenec Košir). Danijel je bil v svojem letniku najboljši Avstrijec, v mednarodni konkurenci pa tretji.

Na treningu je bil Danijel kvalificiran tudi za smuk, vendar ga je trener Messner raje določil za tehnične discipline. Tako mu je bilo prihranjeno doživetje smrtno nesreče avstrijskega reprezentanta Petra Wirnsberga v Zauchnu.

V soboto in nedeljo je Danijel skupaj z drugimi Šentjanščani tekmoval na treh tekmah na Emberger Almu. Na izredno težki progi je med 160 tekmovalci enkrat zmagal in bil za dve desetinki hitrejši od svojega velikega konkurenta Schönfeldnerja, v splošnem zaporedju pa je zasedel 4. mesto in osvojil 70 točk. Drugi Šentjanščani niso imeli sreče in so izpadli.

Med dekleti sta se najbolje uvrstili Andreja in Karin Kruschitz. V kategoriji šolarji I in šolarji II sta obe zasedli 8. mesto.

V slalomu je Danijel na slabi progi izpadel, Markus Vouk je bil v mladinski skupini četrti, Andreja Kruschitz pa med šolarkami šesta.

Po nekoliko premora bo šla bela karavana dalje, Šentjanščane čakajo nove preizkušnje in, upamo, tudi razveljavljive uvrstitve.

Bo šel mladi Hanzi Millonig po stopinjah svojega očeta?

AKTUALNI ŠPORT

Zahomški orli spet letijo

Na 27. odprtem pionirskem tekmovanju v skokih v nedeljo popoldne v Zahomcu so se še posebej izkazali varovanci zahomškega trenerja Franca Wiegeleja.

Na sami tekmi smo videli precej lepih skokov, tako po daljavi kot tudi po stilu. Mlajši skalci že skoraj vsi letijo v V slogu.

Tekmovanja so se poleg pionirjev koroških klubov udeležili tudi tekmovalci iz Slovenije (Tržič, Kranj, Velenje) in Italije (Monte Luccani).

Veliko uspeha so poželi Zahomčani.

Torej se Wiegelejevi orli spet uveljavljajo.

Rezultati

Šolarji I: 1. Peter Dulnig, Beljak; 2. Daniel Gatterbauer, Eisenerz; 3. Jürgen Unterweger, Beljak.

Šolarji II: 1. Florian Riefenthaler, Zahomc; 2. Mathias Mamedof, Beljak; 3. Werner Müller, Zahomc.

Posebno se je izkazal mali Hanzi Millonig, ki je zmagal v kategoriji Otroci II, med starejšimi pa je bil peti.

Tudi najboljši tekmovalc dneva je bil Zahomčan, in sicer Florian Riefenthaler.

SK AICH/DOB : Gleisdorf

3 : 0 (-10, -4, -11)

V prvem nizu so Dobljani pokazali, kaj znajo. Zelo močan servis, dvojni ali celo trojni blok, s tem so zmedli Gleisdorf. Time out pri stanju 7 : 3 Gleisdorfu ni pomagal. Prvi niz je izgubil s 15 : 10. Dober servis v drugem nizu in naši so povedli s 5 : 0. Uspešen napad, trije asi pri serviranju in drugi niz se je končal s 15 : 4.

Šele v tretjem nizu so se igralci Gleisdorfa otresli treme in začeli igrati. Pri stanju 6 : 5 so jih naši prehiteli. Sledila je dobra tekma, gledalci so videli zelo lepe poteze in tekmo so zmagali Dobljani. Končno lahko ugotovimo, da forma na papirju ne zadostuje za zmago.

Pogovor z igralcem Bojanom Mlakarjem:

Prvi trije napadi se ti niso posrečili?

Od začetka sem bil malo živčen. Po prvem nizu pa sem bil prepričan, da bomo zmagali.

Ste že dobro uigrani?

Vedno boljše nam gre. Vsak ve za pozicijo, igra v polju je postala opazno boljša.

Torej je v moštvu dobro vzdušje?

Da! Nismo le soigralci, temveč tudi dobri prijatelji. Po tekmi gremo vsi skupaj na pivo ali sok. Ob tem se še marsikaj pogovorimo. Zelo dobro se počutim.

Koroški kulturni dnevi v krizi

Zadnja leta se je pokazalo, da Koroški kulturni dnevi (KKD) postajajo neke vrste letna obvezna vaja, ne pa sestavni del širšega znanstveno-raziskovalnega in izobraževalnega koncepta. Interes je močno usahlil: na začetku, od leta 1969 dalje, se je dnevov udeležilo po pribl. 200 obiskovalcev, zadnja leta pa zanimanja skorajda ni bilo več, število obiskovalcev pa se je gibalo med 30 in 40.

Res je, da so bila tedaj, ko so se „rodili“ KKD, izhodišča za takovrstne prireditve povsem drugačna: na Koroškem še ni bilo univerze, znanstvenih simpozijev je bilo malo in razen ljubljanske univerze ni bilo ustanov, ki bi se intenzivno ukvarjale z manjšinsko problematiko. Zato so KKD svojo privlačnost izražali z znanstveno-strokovnim pristopom k preučevanju manjšinske problematike tako rekoč za vse sloje znotraj manjšine. Udeleževali so se jih kmetje, delavci, nameščenci in prosvetni delavci s podeželja in bili so zadoščeni v prepričanju, da koroški Slovenci iščejo uveljavitev svojih narodnostnih teženj tudi na znanstveno-raziskovalni ravni.

S politično aktualizacijo manjšinske problematike v sedemdesetih letih (dvojezične table, demonstracije, preštevanje idr.) pa je raslo vsesplošno zanimanje za narodna vprašanja tudi na znanstveno-raziskovalni ravni v avstrijskem prostoru. Zgodovinarji, jezikoslovci, sociologi in ekonomisti iz Avstrije so začeli svoje raziskave posvečati tudi tej problematiki. Z zadoščanjem lahko ugotovimo, da število raziskovalcev, znanstvenikov in ustanov, ki se ukvarjajo z manjšinskim vprašanjem, še raste. V tem okviru pa so KKD izgubili tudi svoj prvotni pomen: medtem ko so v začetku utirali pot za objektivno raziskovanje številnih koroških problemov, so to dandanes opravili zadovo-

ljivo v toliko, da iste in podobne naloge v vse večji meri sprejemajo in opravljajo tudi drugi. Eden izmed njih je prav celovška univerza, zagotovo najpomembnejši znanstveno-raziskovalni in izobraževalni dejavnik na Koroškem.

Funkcija in pomen KKD sta se torej bistveno spremenila, in to koroškim Slovencem niti ne v škodo. Sicer je slišati tudi argumente, da mesto prireditve KKD (celovška univerza) in čas (božične počitnice) ne ustrežata, vendar to ni primarnega pomena, to so samo spremljajoči dejavniki, ki so navrgli še nekaj dodatnih organizacijskih problemov. Vprašanje je, kako je nove komunikacijske vezi na znanstvenem področju mogoče vključiti v širšo raziskovalno mrežo Koroške in preko te tudi v Slovenijo in v širši avstrijski prostor. In prav tako je vprašanje, kako zbuditi zanimanje za izobraževanje pri čim širših slojih na dvojezičnem ozemlju.

Eden izmed možnih načinov „posredovanja izobrazbe“ je, da se raziskovalec-znanstvenik in raziskovalna ustanova približata potencialnemu interesentu. Celovška univerza to poskuša z akcijo „Univerza na podeželje“. V tem se tudi za koroške Slovence odpira možnost sodelovanja s celovško univerzo, prav tako pa tudi za decentralizirano izobraževanje kot nadomestilo koroških kulturnih dnevov v prosvetnih društvih na podeželju. Zametek te zamisli že ureničujejo razni izobraževalni tedni (Rožanski izobraževalni teden, Globaški kulturni teden), ki pa bi jih kazalo razširiti in pripraviti na takem nivoju, da bi bili privlačni za najširše sloje in da bi ustrezali učinkovitosti izobraževalnih programov. Morda bomo v igri prihodnje leto že lahko storili kaj primernega in podobnega.

Janko Malle

Slovenska gledališka premiera v Celovcu

Celovško mestno gledališče z novim intendantom Dietmarjem Pfliegerlom je v svoj redni program sprejelo tudi slovenske gledališke dosežke. 15. januarja prihodnje leto bo v celovškem Felsentheater gostovalo Slovensko mladinsko gledališče iz Ljubljane s premiero „SUSN“.

Avtor Herbert Achternbusch opisuje lik SUSN, ki župniku pove, zakaj je izstopila iz cerkve. To je študentka SUSN, ki skuša premagati seksualno bojazen, to je soproga pisatelja, ki se ji upira, da bi postala predmet njegovega pisanja, to je ženska-alkoholik, ki se ozira v svoje preteklo življenje, obremenjeno s ponižanjem in pomanjkanjem, in to je SUSN, ki skriva v sebi vse ženske usode in se odloči prenehati s takim življenjem.

Avtor Achternbusch v besedilu skuša prikazati biografijo ženske, ki beži iz zavozlane mreže ponižanja in izkoriščanja.

Premiera: petek, 15. januarja 1993, ob 20. uri; ponovitve: sobota, 16. 1. ob 20. uri, nedelja, 17. 1. ob 15. uri, ponedeljek, 18. 1. ob 20. uri.

Vse predstave bodo v dvorani Felsentheater. Vstopnice lahko prejmete pri Slovenski prosvetni zvezi ali pri celovškem Mestnem gledališču. Priporočamo čimprejšnjo rezervacijo, ker je število sedežev v Felsentheatru omejeno (ca. 90).

Šiman Wrulich – 85 let

7. grudna 1992 je slovensko prosvetno društvo Radiše v kulturni dom povabilo vrsto zaslužnih žena in mož ob priliki njihovih okroglih in polokroglih jubilejev. Predsednik prosvetnega društva Tomaž Ogris se je vsakemu slavljencu posebej zahvalil za njegov prispevek k ohranitvi slovenske kulture na Radišah. Te zahvale so bile izrečene naslednjim osebam: Miciji Wrulich ob 55-letnici, Rupiju Wrulichu-Culehnarju ob njegovi 60-letnici, Tomažu Ogrisu-Kopajniku ob 70-letnici, Šimanu Ogrisu-Oblaku ob 75-letnici, Neži Thaler-Dolinanci ob njeni 80-letnici ter Veroniki in Šimanu Wrulichu-Culehnarjevima ob njuni 85-letnici.

Ob tej priliki so si navzoči jubilanti njihovi sorodniki in

društveniki ogledali video-film o Šimanu Wrulichu. Iz teh posnetkov je bilo natančno razvidno, koliko časa, truda in ljubezni je Šiman skozi vsa leta vlagal v delo za ohranitev slovenske besede na Radišah. Kot samouk je mnogo let uspešno vodil mešani in moški pevski zbor, poleg glasbene dejavnosti pa se je tudi z vso vnemo ukvarjal z gledališčem in vsako leto uprizarjal igre, ki so pritegnile gledalce ne samo z Radiš, temveč tudi iz bližnjih in daljnih krajev.

Pevci SPD Radiše so slavljencem zapeli nekaj pesmi in jim voščili še mnogo zdravih let.

Prijetna družabnost je trajala dolgo v moč.

N. Povše

Lev Detela prejel nagrado SIM

V Ljubljani je posebna komisija podelila nagrade za prozo in poezijo, ki jih je z natečajem razpisala Slovenska izseljenska matica. Pogoji sodelovanja so bili razpisani v mesečniku Rodna gruda, književnega tekmovanja pa so se lahko udeležili slovenski pisci, ki živijo v inozemstvu.

Prvo nagrado za kratko zgodbo „Preteklost, sanje, pajčevina“ je prejel na Dunaju živeči pisatelj Lev Detela.

Ostale nagrajenke in nagrajenci so: Irma Ožbalt, Kanada (proza „Sove“), Venčeslav Šprager, Nemčija (proza „Sončni žarek“), Boštjan Dvorak, Nemčija (proza „Janez piše spis o šolskem sistemu“), Marija Hriberšek, Švedska (pesmi), Draga Gelt, Avstralija (pesmi) in Danijela Hliš, Tasmanija-Avstralija (pesmi).

Skupni advent

Pod tem geslom sta SPD Radiše in Pevski krožek Žrelec/Sängerrunde Ebental priredila dvojezično adventno petje.

V soboto, 12. grudna 92, so bili Radišani gostje Pevskega krožka Žrelec in so skupno z njim v Marijini cerkvi v Žrelecu oblikovali adventno srečanje. Na sporedu so bile pesmi, recitacije in adventna razmišljanja, ki so jih izvajali otroški zbor, mešani pevski zbor in Radiški fantje v slovenskem jeziku, nemški spored pa je podal Pevski krožek Žrelec.

Žreleški župnik je v svojem nagovoru v obeh jezikih podaril, da je izredno vesel, ker je prišlo tudi v tej občini do vzpostavljanja mostov med sosedi različnih jezikov.

Udeležba v žreleški cerkvi je bila zadovoljiva. V nedeljo, 13. grudna, pa so enako srečanje izvedli v radiški farni cerkvi. Tu pa bi si prireditelji želeli nekoliko več obiskovalcev.

Morda pa je bil vzrok, da ni bilo večjega obiska, le hud mraz in ne odklanjanje drugače govorečega.

Po obeh prireditvah so sodelujoči še ob topli pijači prebijali led in skupaj še dolgo kramljali v prijetni družini.

N. Povše

Gospodu Lenartu Užniku s Kota v Selah za osebni praznik;
gospodu Albinu Pegrinu s Šajde za osebni praznik;
gospodu Ludviku Sereinigu iz Srej pri Šentjakobu za osebni praznik;

Slovenski
vestnik
čestita!

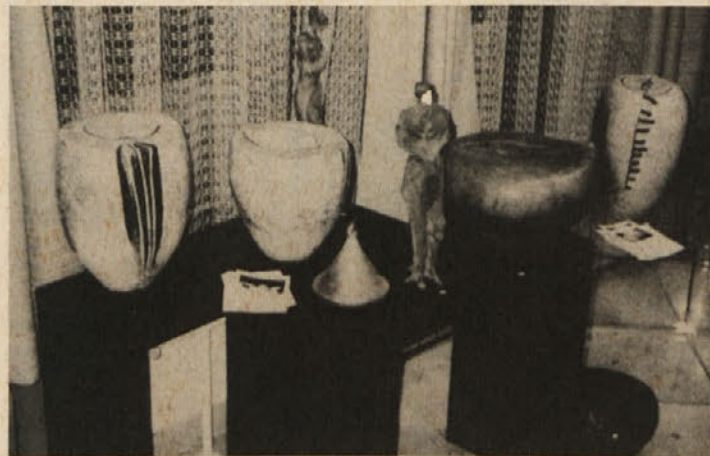
za osebne praznike članoma društva upokojencev Šentjakob: **Tomeju Muschetu** iz Gorinčič in **Kristiju Schellandru**; gospe **Kristini Smole** iz Šentjakoba v Rožu za 78. rojstni dan; gospe **Štefki Maček** iz Pliberka za 50. rojstni dan; gospe **Regini Smrtnik** iz Kort za 30. rojstni dan; gospe **Štefaniji Elbe, Košnikovi** mami za rojstni dan; gospodu **Tomeju Robleku** iz Borovnice v Selah za 50. rojstni dan; gospe **Fani Kulnik** iz Kotmare vasi za 95. rojstni dan; gospe **Reziki Pörtsch** iz Škofič za rojstni dan; **Janezu Wutteju-Lucu** iz Vesel za rojstni dan;

Prodajni likovni razstavi v Podjuni

Prostori slovenskih posojilnic so postali pravi likovni saloni. Skoraj vedno so v njih razstave naših likovnih umetnikov, s tem pa vodstva posojilnice v mnogočem podpirajo njihovo delovanje.

V dvorani na novo urejene posojilnice v Sinči vasi razstavlja svoje slike študent arhitekture in ustvarjalec načrta za preureditev posojilnične stavbe Tomaž Hudl iz Nonče vasi.

V Posojilnici-Bank Pliberk pa je razstava glinenih izdelkov umetnice Nežke Novak iz Bele pri Železni Kapli.

Obe razstavi bosta na ogled še do konca leta, razstavljeni eksponati pa so tudi naprodaj.

GRADBENO PODJETJE

HOCH-TIEFBAU-BAUSTOFFE

**BEGUSCH
BAU**

Bistrica v Rožu,
☎ 0 42 28 / 22 26

Franz Begusch Ges.m.b.H.

Celovec, Wiegelegasse 20, ☎ 0 46 3 / 22 7 70

želi vsem naročnikom in poslovnim prijateljem
prijetne božične praznike ter uspešno novo leto

Dr. Franci Serajnik

odvetnik
Wiesbadener Straße 3, Celovec
tel. 0 46 3 / 516 330 · fax 51 43 24

*Želim Vam
vesele praznike
in srečno novo leto*

Ure kmalu tudi v Zadrugi Šentjakob v R.
(ob petkih popoldne)

*Vesele božične praznike in srečno novo leto
želi*

ALPETOUR

Spedition – Transport-Ges.m.b.H.
Spedijsko-transportna družba z o. j.
A-9150 Bleiburg / Pliberk

*Vesele božične praznike
in srečno novo leto želi*

KONUS

EXPORT – IMPORT

Konus, proizvodna in trgovska dejavnost, Pliberk
Konus, Produktions- und Handelsgesellschaft, Bleiburg

A-9150 BLEIBURG, Völkermarkterstr. 11 ☎ (0 42 35) 36 50

POHIŠTVO PO MERI

Proizvajamo: Opremljamo:

spalnice lokale
kuhinje hotele
otroške sobe restavracije
predsobe

HOLZINDUSTRIE MÖBELERZEUGUNG
GmbH & Co KG
LESNA INDUSTRIJA

9133 Žitara vas 42, Tel. 0 42 37 / 25 25-0

Priporočamo vam tudi obisk v naši blagovnici
IPH CENTER v Ljubljani na Dunajski 22

VRHUNSKA
KVALITETA
V
VSEH
VRSTAH
LESA

CARIMPEX

CARFEMA
Carmetall
CARFRIGO

EXPORT
IMPORT
TRANSIT
GESELLSCHAFT
M.B.H.

9020 Klagenfurt/Celovec, Sonnengasse 13 · Tel. (0 46 3) 46 8 01/0-5

*Našim poslovnim
prijateljem
želimo*

*vesele praznike
in uspeha polno
leto 1993!*

Prijetne praznike in
srečno novo leto

želi **TOVARNA**

ELAN **SKI**

Fürnitz-Brnca

HOLZBAU GASSER

9072 LUDMANNSDORF / BILČOVS
Telefon 0 42 28 / 22 19 · Fax 0 42 28 / 27 50

*Želimo vsem našim odjemalcem in prijateljem
prijetne božične praznike
in uspešno novo leto*

*Wir wünschen allen unseren
Kunden und Freunden
ein besinnliches Weihnachtsfest
und ein erfolgreiches neues Jahr*

Vesel božič in srečno novo leto 1993

želi

šolska skupnost

Zvezne gimnazije

in

**Zvezne realne gimnazije
za Slovence**

v Celovcu

Krojaštvo

WEISS

vesel božič
in srečno
novo leto

Spitalgasse 12
9020 Celovec
Telefon 0 463 / 51 37-52

*Vsem slovenskim rojakom
tu in onstran meje,
želi vesele praznike
ter srečno novo leto*

**Dr.
Miran Zwitter**

ODVETNIK

9020 Celovec
Tel. 0 46 3 / 50 5 40

Lastniki

in sodelavci

vam želijo

vesele praznike

in uspešno

novo leto.

**KÄRNTNER
LAND-EI**

Handelsgesellschaft m. b. H.
Trgovska družba z o. j.

A-9020 Klagenfurt/Celovec, Brennereistraße 29
telefon 0 46 3 / 30 12 00 · fax 0 46 3 / 30 12 00-5
mobiltel. 0 66 3/48 0 57 · telex 0 46 3 / 422 897

Vesel božič in srečno leto 1993!

Gostišče
Pension

WUTTE

Vesele ob Zablatniškem jezeru

*Želi vesele praznike
in srečno novo leto
ter se priporoča za
vse gostinske usluge*

Trgovina z okni in
kmetijskimi stroji

KRIVOGRAD

Šmihel pri Pliberku
tel. 0 42 35 / 25 37

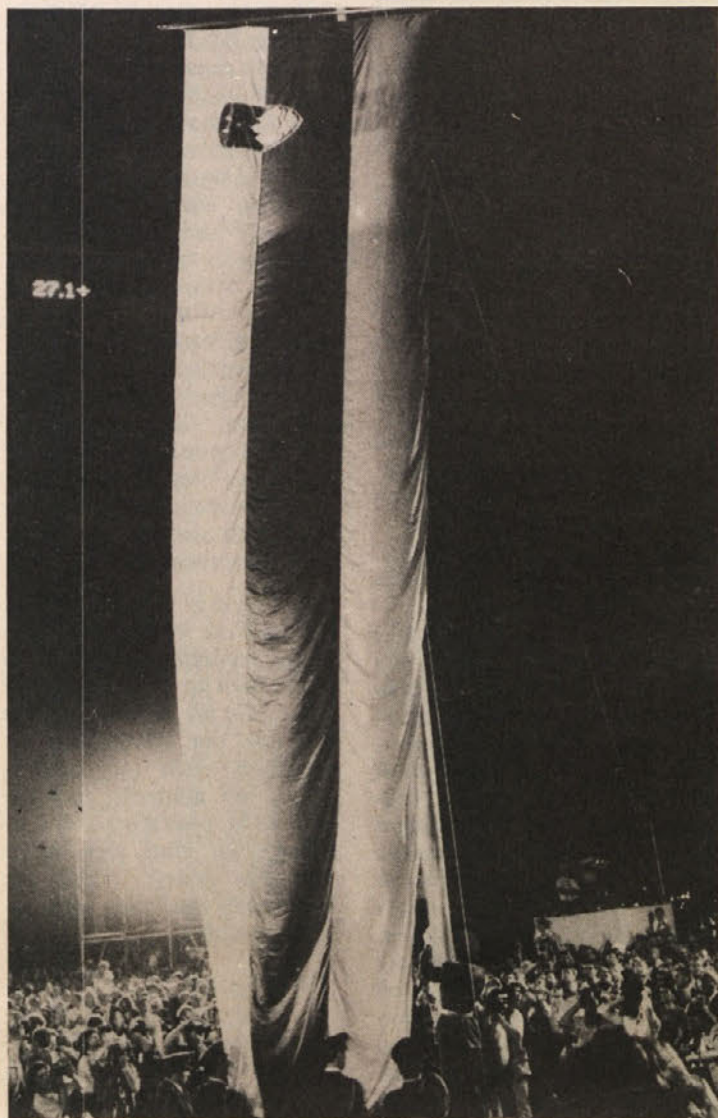
RUTAR
DOBRLA VAS · BELJAK · SENTVID
CENTER

*Blagoslovljen Božič
ter zadovoljno
leto 1993*

**NOREN
REPRO
DRUCK**

A-9020 KLAGENFURT
CELOVEC
LINSENGASSE 59
TEL. 0 463 / 55 2 65-0
FAX 0 463 / 550 595

Poldrugo leto samostojnosti

„Nocoj so dovoljene sanje, jutri je nov dan.“ S tem stavkom je svoj slavnostni govor na Trgu republike v Ljubljani zaključil predsednik predsedstva Slovenije Milan Kučan na veličastni proslavi osamosvojitve Slovenije 26. junija leta 91. Bilo je pozno zvečer, ljubljanski največji trg so napolnili državljani, pelo se je in vihrale so zastave, nove slovenske z grbom Triglava, rakete so švigale v zrak, stolpnice je padal ognjeni slap. Še ob desetih zvečer je termometer na Iskrini stolpnici kazal 28 stopinj. Bilo je zatohlo vroče, ljudstvo pa je praznovalo.

Le nekaj ur pozneje, proti jutru 27. julija, je Ljubljana spremenila podobo. Policija in teritorialna obramba je na ceste namestila barikade iz avto-

busov, tovornih vozil, španskih jezdevcev. Iz vrhniške kasarne so krenili tanki jugoslovanske vojske in se usmerili proti letališču Brnik, iz vseh obmejnih kasarn so se proti mejnim prehodom pomikale kolone vojakov. Vojna, zasedba slovenskih mejnih preho-

Padle so prve žrtve

dov, obramba jugoslovanskih severnih in zahodnih meja. Menda pred zunanjimi sovražniki. Tako so bili vsaj obveščeni vojaki. To je bil prvi dan slovenske samostojnosti in takih dni je bilo na srečo samo deset.

Predle so prve žrtve, sestreljen je bil helikopter JLA nad Ljubljano, drugi pri Trzinu, ob mejnih prehodih so se vneli spopadi, teritorialna obramba je zaustavljala vojaške kolone in jih obkoljevala. Prebivalstvo je sodelovalo, enotnost in odločenost ubraniti samostojnost je bila na najvišji stopnji.

7. julija je slovenski politični vrh na Brionih ob prisotnosti Van de Broeka, Poosa in Pinheira, trojke ministrstvo Evropske skupnosti, podpisalo Brionsko deklaracijo, vojna je bila ustavljena, Slovenija pa je pristala na trimesečni moratorij osamosvojitvenih postopkov. Predsednik Kučan je moral podpis razložiti poslancem v slovenski skupščini. Ti so ga z veliko večino potrdili, le enajst jastrebov bi se raje še naprej teplo.

Slovenija je imela tri dobrodošle mesece časa za živahno diplomatsko mednarodno dejavnost in za prilagoditev notranjih, predvsem gospodarskih, načrtov za nove razmere.

Na seji jugoslovanskega predsedstva, na katerem je sodeloval tudi slovenski predstavnik dr. Janez Drnovšek, je bil 18. julija sprejet sklep, da se bo jugoslovanska vojska umaknila iz Slovenije. To je bil največji dogodek za Slovenijo, JLA pa je vojsko in tehniko potrebovala za obračun s Hrvaško. Slovenska diploma-

cija pod vodstvom zunajega ministra dr. Dimitrija Rupla je čas moratorija dobro izkoristila in uspela za podporo slovenske samostojnosti pridobiti večino evropskih držav, vlada pa je zaspala na gospodarskem področju in že v avgustu so se pojavile resne kritike in celo zahteve po odstopu premiera Lojzeta Peterleta.

Po treh mesecih je 8. oktobra Slovenija doživela novo rojstvo. Nadaljevala je z osamosvajanjem, kot prvi ukrep pa je izdala svoj denar, takrat še tolarske bone, in tako zavarovala svoje gospodarstvo pred emisijami tiskanih dinarjev.

Politično gledanje Evrope na Jugoslavijo se je začelo spreminjati v prid samostojnosti njenih republik. Zadnja skupina jugoslovanske vojske je 26. oktobra zapustila koprsko luko, slovenska skupščina pa je leto dni po referendumu o samostojnosti, 23. decembra, po mučnih debatah sprejela novo ustavo, izkaznico demokratične Slovenije.

Vladajoča koalicija Demos se je začela hkrati. Pri tem so imeli odločilno vlogo demokrati (Rupel, Bavčar, Kacin, Bučar) in v decembru 1991. leta je Demos razpadel. Stranke so začele mrzlično iskati novega mandatarja ob postopku konstruktivne nezaupnice Peterletovi vladi. V ta čas sodi tudi 15. januar 1992 in mednarodno priznanje Slovenije, kar je bilo nedvomno velik uspeh slovenske diplomacije.

Prvi poskus zamenjave vlade 19. februarja je spodletel. Kandidat za novega premiera Marko Voljč, tedaj visoki funkcionar Svetovne banke, je zbral šest glasov premalo, liberalec Vitomir Gros je v skupščini delil banane, Danijel Starman pa je z balkona nasprotnikom kazal osle. V ostri polarizaciji Peterletovih pristašev in njegovih nasprotnikov je skupščina 8. aprila spet glasovala o nezaupnici. Tudi Igorju Bavčarju, kandidatu štirih strank plus ene, ni uspelo. Za 23 glasov je bil prekratek.

Samo štirinajst dni pozneje, 22. aprila, je na ponovnem glasovanju to uspelo Janezu Drnovšku; od 208 prisotnih poslancev jih je zanj glasovalo 126.

Z novo vlado se je začelo slovensko obdobje gospodarske stabilizacije, zadrževanja inflacije, postopnega zaustavljanja padanja proizvodnje, utrjevanja slovenskega tolara.

Zelo pomembna datuma v kroniki mlade slovenske države pa sta seveda tudi 7. april, datum priznanja ZDA, s čemer so se dokončno odrekle vztrajanju na nedeljivosti nekdanje Jugoslavije, in 22. maj, ko je bila Slovenija kot 176. članica sprejeta v Organizacijo združenih narodov.

O zaslugah slovenske politike in politikov je težko soditi, zagotovo pa velja verjeti slovenskim volilcem in njihovi izraženi volji na nedavnih volitvah.

Predsednik vlade do aprila 92, Lojze Peterle

Marku Voljču ni uspelo...

... Igorju Bavčarju tudi ne ...

...pač pa Janezu Drnovšku

Slovo med nekdanjimi vojaki pod isto zvezdo

Prof. Larcher, Sie sind neben Gstettner und Sturm PropONENT einer Initiative, die in Aussicht gestellt hat, eine interethnisch verfaßte Gesellschaft zu gründen. Welche Bedeutung und welche Funktion könnte eine solche Gesellschaft haben?

Die hätte zum Beispiel die wichtige Aufgabe, den Kampf gegen die Angst vor den Fremden, den Kampf gegen die Abwehr vor allem, was anders spricht, anders denkt, zu verringern. Wenn es möglich ist, aus dem Eck des Rassismus, aus dem Eck des Ethnozentrismus und des Ethnowahns auszubrechen, dann muß es tolle, faszinierende Programme geben, die für junge Menschen und überhaupt für jeden, der sich für Kultur interessiert, Perspektiven bieten für ein spannendes und aktivierendes kulturelles Leben.

Für mich ist z.B. die kooperative Alpha und Beta in Südtirol ein faszinierendes Projekt: die bemüht sich, in allem was sie tut, möglichst interethnisch zu sein, jedes Fest, jede Veranstaltung, jedes Theaterstück, jeder Lehrgang, den sie plant, ist prinzipiell mindestens zweisprachig besetzt, so daß man lernt, seinen Alltag zu teilen. Im Leben, in der Arbeit, auch sogar im Privaten. Die haben ein Modell namens Tandem mitentwickelt, das auch schon in Deutschland und Spanien praktiziert wird, wo man sich sehr intensiv und gründlich kennenlernt und wo man wirklich leichter über diesen Schatten der ethnischen Trennung springt, wo einer jeweils dem anderen seine Sprache schenkt, sodaß am Ende beide die Sprache getauscht haben.

Aber ist dies nicht in Anbetracht der Tatsache, daß eigentlich der Ethnoexklusivismus im Ansteigen eine Initiative gibt, eine Ethnokammer als Vertretungskammer zu installieren, daß wir den Ethnoexklusivismus in anderen Bereich Ost- und Südeuropas haben und Fremdenhaß im Westen. Glauben Sie nicht, daß das ein bißchen visionär klingt und nicht der heutigen Wirklichkeit entspricht?

Nein, ich glaube das eigentlich nicht. Es klingt vielleicht jetzt visionär, weil es bei uns noch zu wenig Beispiele gibt. Dort wo es solche Projekte gibt, funktionieren sie eigentlich recht gut und sind attraktiv.

Was mir aber wichtig vorkommt ist, daß jene Gruppen, die sich darauf einlassen, die in dieser Kulturarbeit mittun, aus der Bändertanzecke und Schuhplattlecke herauskommen und daß sie versuchen, in Projekten neue Kulturarbeit zu machen. Das geht auf Kosten der Folklore, aber das finde ich an sich gar nicht so schlecht, weil Folklore sehr wohl und sehr sinnentleert ist.

Wenn wir Sie jetzt richtig verstanden haben, gehen Sie von der Überzeugung aus, daß man eine Politik entwickeln muß für den Raum. D.h. die Überwindung des Volkstums-

Der Walzertakt der multiku

Der Obmann des Zentralverbandes slowenischer Organisationen Dr. Marjan Sturm, Univ. Prof. Dr. Peter Gstettner und Univ. Prof. Dr. Dietmar Larcher haben angekündigt, zu Beginn des Jahres 1993 eine interethnisch zusammengesetzte Organisation zu gründen, die eine neue Form des Zusammenlebens entwickeln und praktizieren will. Mit Dr. Gstettner und Dr. Larcher führten wir darüber folgendes Gespräch.

grabenkampfes in Kärnten und in Wirklichkeit eine breitere Sichtweise durchaus unter Einschuß des Raumes, sagen wir Alpen-Adria?

Ja, das scheint mir ganz wichtig. Ich glaube, damit man da überhaupt ein bißchen aus der Verkrampfung herauskommt, in der doch recht viele noch drinnen stecken in diesem Land, ist es notwendig, grenzüberschreitend zu handeln, grenzüberschreitend solche Arbeiten zu organisieren.

Ich würde endlich einmal weggehen vom diesen heilloosen Gegensatz, da sind die Deutschen und da sind die Slowenen. Das ist tödlich auf die Dauer, wenn man sich in diesem schwarz-weiß Gegensatz gegenübersteht, einmal sind die einen die Guten und die anderen die Bösen oder umgekehrt.

Wichtig ist, daß man zumindestens eine dritte Gruppe, nämlich die Friulaner, die Ita-

liener miteinbezieht. Dann erst wird die ganze Sache spannend. Denn dann kommt man heraus aus diesen alten Konfrontationen und man kann in einem Dreiecksverhältnis probieren, neue Lebensformen zu entwickeln. Und das Dreieck hätte die Chancen, die Erstar-

”
Mit den Sprachen umgehen lernen, umgehen können, das wäre eine tolle zukunftsweisende Geschichte. Dahin geht ja auch die internationale Entwicklung, ...
“

rungen und die Verkrampfungen ein bißchen zu lösen. Es könnte jede Gruppe was einbringen. Drei ist sicher viel viel besser als zwei und zwar nicht nur ein Drittel besser, sondern es ist zehnmal besser als zwei, denn da gibt es den David-Go-

liath-Kampf nicht mehr und andere Narreteien nicht mehr, die man in diesem Land seit 200 Jahren immer wieder in der gleichen Form durchspielt. Zu dritt, da gibt es immer neue Geschichten.

Der Zentralverband hat einen Beschluß gefaßt: wenn es zu Gründung einer solchen Gesellschaft kommt, ist er bereit, sich umfassend zu unterstützen. Wenn die Gesellschaft es will, könnte sie auch Teilorganisation bei beidseitiger Wahrung ihrer Autonomie werden. Der ZSO versucht hier eine Plattform zu entwickeln, wo es auch in ethnischen, in Volkstumfragen zu einer Zusammenarbeit kommen soll mit der Mehrheitsbevölkerung, mit Deutschsprachigen in diesem Land. Man muß dazu sagen, daß diese These jenen, die den Ethnoexklusivismus vertreten, sehr umstritten ist. Halten Sie so ein Konzept für zukunftsweisend, oder ist dieser Konzept auch gefährlich, könnte es unter Umständen auch assimilierend wirken?

Das Konzept ist ein bißchen ambivalent. Es muß von vornherein gelingen, das Ganze grenzüberschreitend zu machen. Wenn man nicht von vornherein klar macht, daß die Sprachen wichtig sind, und daß die Dreisprachigkeit nicht nur das Einstandsgeschenk der kleinen Gruppen ist, sondern daß das jeden trifft, der da drinn ist, daß er sich mit den drei Sprachen befassen muß, dann ist es positiv, dann ist es gut, toll, dann entsteht nämlich nicht nur eine Kultur der Gemeinsamkeit im Bereich von Einstellungen, im Bereich von kulturellen Erfahrungen, sondern dann entsteht eine Kultur der sprachlichen Gemeinsamkeit, der Mehrsprachigkeit und das ist sicher besser als bloß dieses Lernen der Zweitsprache. Mit den Sprachen locker umgehen lernen, umgehen können, das wäre eine tolle zukunftsweisende Geschichte. Dahin geht ja auch die internationale Entwicklung, einerseits die großen Sprachen, Englisch, Spanisch, Deutsch und andererseits die Förderung der Nachbarschaftssprachen. Dies wird sicher auch 1995 ein ganz wichtiger Programmpunkt der EG sein. Vorauszuhandeln, probieren, schon einen Schritt voraus sein, das ist interessant, politisch interessant und vor allem individuell faszinierend.

Genau das wäre eine Politik, die auch für den Bauch schön ist, wenn man wirklich souverän wird im Bereich der Sprache und sich nicht einsperrt in den ethnonationalen Sprachfähigkeit. Das ist auch für die Mehrheit attraktiv und da hätte die Minderheit, wenn ich diese alte Terminologie schon benütze, schon eine wichtige Rolle. Nicht nur, daß sie die Mehrheit verführt, sondern daß sie wirklich die Mehrheit bei der Hand nimmt und ihr hilft beim Mehrsprachigwerden. Das würde ich mir sehr wünschen. Weg von den ethnischen Treueschwüren, hin zum Walzertakt der multikulturellen Mehrsprachigkeit!

Das setzt aber auch voraus, daß auch die Minderheit kompetent mehrsprachig wird. Es gibt ja auch unter der Mehrheit Leute, die die eigene Sprache aufgrund der schulischen Situationen nicht gut beherrschen, die deutsche Sprache auch nicht, aber trotzdem sehr selbstgefällig sind, sich damit zufrieden geben. Auch die Minderheit muß hier ambitionierter werden.

Bloß in irgendeiner Weise mit der slowenischen Sprache vertraut zu sein, das ist zu wenig. Unter Umständen kann eine solche Zweisprachigkeit verhängnisvoll sein, wenn sie wirklich zu einer totalen Fixierung wird, nach dem Motto: Das ist das Meine und das ist das Fremde; ich kenne das andere zwar auch, aber ich liebe nur das meine. Locker wird man erst, sprachlichen Walzer tanzen lernt man wirklich erst, wenn man mehrsprachig ist.

Mehrsprachigkeit setzt aber doch eines voraus: die Überwindung des Minderheiten-Mehrheitenstatus.

Ja. Genau da möchte ich zustimmen, darum ärgert mich ja selber schon die ganze Zeit, daß ich mich in der Terminologie Minderheit Mehrheit aufhalte. Ich glaube es ist besser, daß man in solchen Kategorien denkt, die Verführung zur Mehrsprachigkeit erleichtern.

Der Homo Alpen-Adriaticus, ist das eine Perspektive?

Das klingt ganz witzig. Ich habe nicht darüber nachgedacht, wie der ausschauen müßte, sicher etwas vitaler als der Ötzi. Ich stelle mir unter einem Homo Alpen-Adriaticus einen Typ vor, der das wiederbelebt, was eigentlich früher in der Gegend an der Tagesordnung gewesen ist, wenn man den alten Bereich glaubt, nämlich die kulturelle Selbstverständlichkeit, daß man sich in den Sprachen der Nachbarn unterhalten konnte, daß Mehrsprachigkeit eine kulturelle Selbstverständlichkeit war. Man muß 200 Jahre des nationalen Ethnowahns überspringen.

Danke für das Gespräch.

ulturellen Mehrsprachigkeit

Prof. Gstettner, Sie zählen auch zu den Initiatoren, zu den Proponenten für die Gründung einer Vinzenz-Rizzi-Gesellschaft als einer interethnischen Organisation in Kärnten. Was hat sie dazu bewogen? Was sind Ihre Motive, bei der Gründung einer solchen Organisation mitzutun?

Die Vinzenz-Rizzi-Gesellschaft soll an eine gute alte Kärntner Tradition anschließen. Zu Zeiten von Rizzi hat man sicher noch nicht von Interkulturalität oder von multikultureller Gesellschaft gesprochen, aber es war schon damals seine Idee, die Zweisprachigkeit oder die Mehrsprachigkeit in dieser Region zu fördern. Er war ja selbst ein Repräsentant dieser Mehrsprachigkeit und dieser Kontakte zwischen slowenischer und deutschsprachiger Volksgruppe. Er ist ja deshalb auch von den Deutschnationalen heftig attackiert worden. Die Idee des Zentralverbandes, diese Tradition aufzugreifen und eine Vinzenz-Rizzi-Gesellschaft zu gründen, finde ich ausgezeichnet, denn man könnte damit ein deutliches Signal gegen den herrschenden nationalistischen Trend setzen. Es ist ja heute so, daß in ganz Europa, aber auch in Österreich und speziell in Kärnten, der Nationalismus, d. h. also die Abgrenzung von Volksgruppen nach sprachlichen oder nationalen Gesichtspunkten, um sich greift, daß die Isolation und die Absonderung zunimmt, daß in vielen Ländern die Gefahr besteht, daß die Gesellschaft den nationalen Grenzen entsprechend auseinanderbricht.

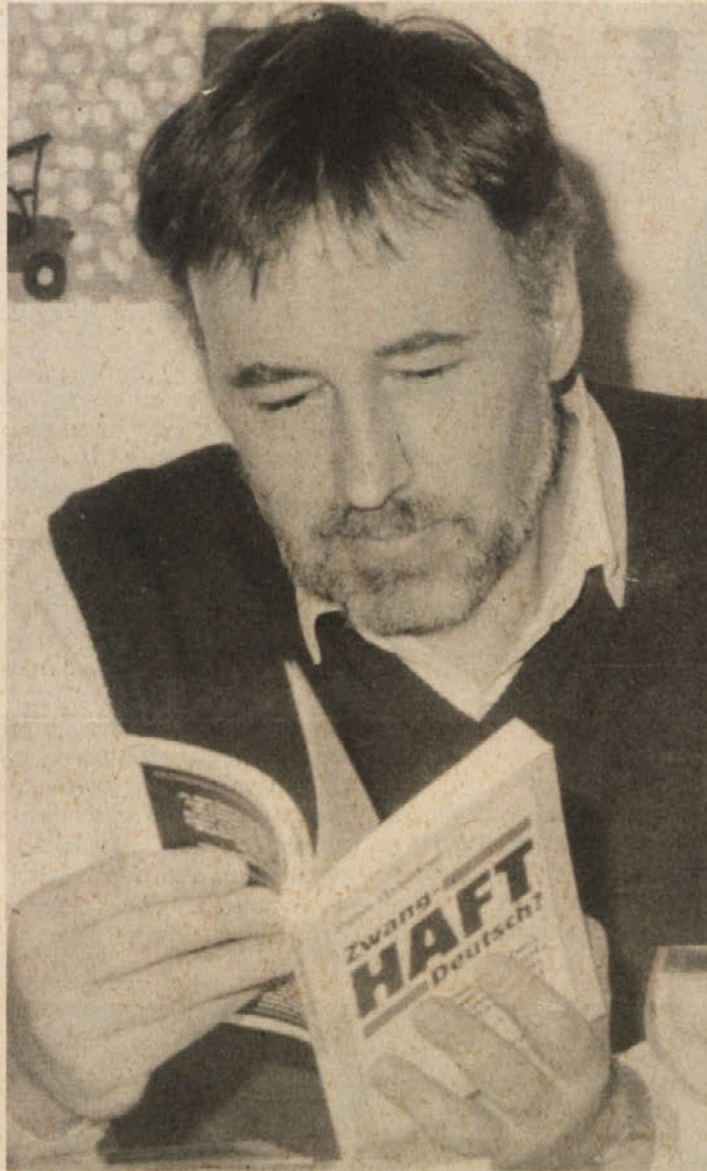
Hier versucht die Vinzenz-Rizzi-Gesellschaft Leute zu organisieren und um sich zu scharen, die nach einem Modell des friedlichen, interkulturellen Zusammenlebens Vorstellungen für Kärnten und Österreich entwickelte, wie nach diesen Prinzipien des Zusammenlebens die Gesellschaft integrativ, nach solidarischen und gemeinschaftlichen Prinzipien, organisiert werden könnte.

Es gib innerhalb der Minderheiten in Österreich eine sehr kontroverielle Diskussion und eine These laut dahingehend, daß eigentlich Integration der Minderheit in die Mehrheitsgesellschaft immer einhergeht mit Assimilation und Germanisierung und daß es daher notwendig ist, ethnische Identitäten zu stärken. Was halten Sie von diesen Thesen?

Ich denke, man kann aus der Geschichte von Minderheiten in Europa ganz klar ablesen, daß die Organisation von Minderheiten nach eigenen, nationalen oder ethnischen Gesichtspunkten in die Isolation führt, in die Abkapselung. Ich denke, daß eine

Abkapselung eine ganz schlechte Voraussetzung für die Bewahrung von ethnischer Identität ist, denn die Abkapselung führt dazu, daß die Minderheit sich von der gesellschaftlichen Entwicklung abkoppelt, und das widerspricht den Erfahrungen, daß jede Minderheit auf Toleranz, Verständnis und Entgegenkommen der Mehrheit angewiesen ist. Wenn man heute in Europa

anderen Seite gibt es eine starke Tendenz der Ausländerfeindlichkeit, des Fremdenhasses, und es gibt die akute Gefahr, daß diese Entwicklung auch in eine Minderheitenfeindlichkeit umschlägt, die letztlich auch autochthone Minderheiten treffen wird. Deshalb ist es keine zukunftssträchtige Entwicklung, wenn sich Minderheiten in einer tendenziell fremdenfeindlichen und min-

diese Entwicklung beobachtet, kann man sehen, daß es um diese Toleranz nicht gut bestellt ist. Ich halte es für ganz verfehlt, wenn Minderheiten Minderheitenpolitik isoliert von den gesamtgesellschaftlichen

„
Ethnische Identität ist ja nur ein moderner Begriff, mit dem die alte Frage nach der völkischen oder volklischen Herkunft und Abstammung neu formuliert wird.“

„
schaftlichen Entwicklungen machen, die heute doch auf der einen Seite stark auf eine integrative, mehrsprachige, interkulturelle Gesellschaft setzen, und bei dieser Entwicklung müssen die Minderheiten mit dabei sein. Auf der

derheitenfeindlichen Zeit selbst isolieren und abkapseln, und damit eigentlich für Fremdenfeindlichkeit und Minderheitenfeindlichkeit die Zielscheibe abgeben. Dem kann eine Minderheitenpolitik nur vorbeugen, wenn sie sich offen den Anforderungen einer multikulturellen Gesellschaft stellt, wenn sie selbst diese Prinzipien verwirklicht, umsetzt und diese Anforderungen der Mehrsprachigkeit und der Interkulturalität auch an die Mehrheit stellt. Und das kann sie glaubwürdig nur dann tun, wenn sie sie selbst auch verwirklicht.

Aber die entscheidende Frage, die heute überall diskutiert wird, ist die Frage der Definition der Identität.

Also diese Diskussion, die innerhalb der Volksgruppe dazu führt, wer gehört noch dazu, wer gehört nicht mehr dazu, wer ist schon „Verräter“, mit einem Wort die Frage des Bekenntnisprinzips, des Bekenntniszwanges.

Im Grunde führt das Beharren auf eine Abgrenzung nach ethnischer Identität in eine Sackgasse. Ethnische Identität ist ja nur ein moderner Begriff, mit dem die alte Frage nach der völkischen oder volklischen Herkunft und Abstammung neu formuliert wird. Und wenn man dieser alten Frage nachgeht, kommt man entweder zu einem ideologischen Konstrukt, zu einem mythischen Begriff von Abstammung und Herkunft, oder, was aber auch sehr veraltet ist, zu einem biologischen Begriff von Abstammung. Der mythologische Begriff wäre also Rückführung auf eine Herkunft, die an einen bestimmten Mutterboden gebunden ist und die biologische Rückführung endet irgendwo in der blut- und erbtheoretischen Abstammung. Das heißt also, die Frage führt eigentlich zu alten, überholten Abstammungskonzepten. Wenn in der heutigen modernen Gesellschaft das Bedürfnis nach Identität, nach Selbstvergewisserung besteht, dann kann man in der heutigen komplizierten, verflochtenen Gesellschaft wahrscheinlich nicht auf diese einfache Weise in der Abstammung seine Identität finden, sondern man muß sich sozial als gesellschaftliches Wesen in dieser Gesellschaft vergewissern, d. h. man kommt selbstverständlich zu multiplen Identitäten, d. h. zur Vorstellung, daß die eigene Existenz in einem komplizierten sozialen Netz aufgehoben sein muß.

Dessen muß man sich vergewissern. Dieses Netz kann in der Region verankert sein, in einer sozialen Gruppe, es kann aber diese Identität auch auf mehreren Ebenen gleichzeitig gefunden werden.

In der aktuellen Kärntner Diskussion, auch innerhalb der Minderheit, kann man

feststellen, daß es hier auch Tendenzen des Populismus gibt, Versuche, die Volksidentität sehr plakativ und einfach darzustellen, wo nichts mehr hinterfragt wird. Bisher war es so, daß Minderheiten aufgrund der Tatsache, daß sie unterdrückt worden sind, besonders sensibel waren für gesellschaftliche Zusammenhänge und gesellschaftliche Hintergründe. Hier aber gibt es die Tendenz zum Populismus. Kann so ein Muster erfolgreich sein?

Ich glaube, das sind Rückzugsgefechte, die sich vor dem Hintergrund des Versuchs Bewahrung einer geschlossenen, traditionellen Minderheitengesellschaft vollziehen. Ich glaube, daß wir auch in Kärnten und in Österreich erst am Anfang dieses Prozesses der zunehmenden multikulturellen Entwicklung und Verflechtung stehen. Die Wanderungsbewegungen, die Migrationsströme, werden sich in Zukunft überhaupt nicht aufhalten lassen und auch durch eine noch so harte und restriktive Einwanderungspolitik wird es künftig überall in Europa zu einer rasanten Entwicklung in Richtung Zusammenleben von Gruppen verschiedener ethnischer Herkunft, verschiedener Religion, verschiedener Sprachen kommen. Es wird einfach eine Herausforderung an alle Gesellschaftsmitglieder der Zukunft sein, daß sie mit dieser Buntheit kreativ, friedlich und konstruktiv umgehen. Der Versuch ethnische Identität oder einen Minderheitennationalismus im Wege eines populistischen Konzepts durchzusetzen, führt vielleicht ganz kurzfristig zu Popularität, vielleicht auch zu kleinen Stimmen gewinnen, aber schon mittelfristig führt dies sicher zu keiner Verbesserung des Klimas, sondern zu einem Auseinanderfallen der Gesellschaft in verschiedene ethnische Einheiten und Partikeln.

Danke für das Gespräch!

Slowenischkurse beim BFI

Das Berufsförderungsinstitut organisiert im Jänner wieder Slowenischkurse für Anfänger. Die Kurse sind in erster Linie für Arbeitslose und Arbeitssuchende, die mit dem Erlernen der slowenischen Sprache bessere Berufschancen haben, bestimmt. Interessant sind sie auch für Frauen, die einen Wiedereinstieg ins Berufsleben anstreben und vielleicht einige Jahre wegen der Kinder zu Hause geblieben sind.

Der Anfängerkurs beginnt am 11. Jänner und dauert 10 Wochen, anschließend findet ein Fortsetzungskurs statt. Für alleinstehende Mütter mit Kleinkindern ist auch eine finanzielle Unterstützung

für die Kinderbetreuung vorgesehen. Während der Dauer des Kurses bekommen die Teilnehmer eine Unterstützung wie die Arbeitslosen.

Die Slowenischkurse beim BFI sind äußerst intensiv und schon nach dem ersten Kurs haben die Teilnehmer solide Kenntnisse für den Alltagsgebrauch, wobei besonderes Augenmerk auf die Kommunikation im Parteienverkehr gerichtet ist.

Interessenten/Innen sollen sich bei ihrem Betreuer am Arbeitsamt melden, wo sie weitere Informationen erhalten werden.

Machen sie Ihre Mitbürger auf diese Möglichkeit aufmerksam!

Znate ljubiti same sebe?

Že v svetem pismu je zapisano: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!« Medtem ko prvi del stavka kaj radi ponavljamo, pa na drugega največkrat pozabimo. Kakšen odnos imate torej do sebe? Živite v harmoniji same s seboj? Se počutite dobro v vašem telesu ali pa ga imate za nekaj tujega, vidite na njem le tisto, kar je pomanjkljivega? Kakor namreč izhajate same s seboj, takšen je tudi vaš odnos do drugih.

Tudi vi iščete na sebi le slabosti in pomanjkljivosti, namesto da bi v ospredje postavljale lepo in dobro? Psihologi so že zdavnaj spoznali, da je en izmed največjih problemov ženske ta, da se preveč vrti okrog svojih napak – to velja za fizične pomanjkljivosti, pa tudi za karakterne lastnosti – namesto da bi izpostavila pozitivne strani svoje osebnosti.

Se vaše misli sučejo okrog dolgega nosu, tako da več ne vidite svojih lepih oči in ustnic? So vaš problem predebele noge in se zato ne morete veseliti vašega ljubkega obraza? Vam misli splavajo vedno spet k najnovejšim dietam, ki jih hočete preizkusiti, da bi se znebile tistih nekaj kilogramov, ki jih tehničar kaže preveč, pri tem pa zane-marjate vaše lepe lase?

Nezadovoljstvo je vrisano v obraz

Pri vsem tem pa je najbolj usodno to, da se nezadovoljstvo s tem ali onim delom telesa kaj hitro pokaže na vašem obrazu, prav tam namreč, kjer imate morda vaše »plus-točke«.

Lahko bi se vprašali, od kod prihaja to nezadovoljstvo z nami, ta kritičen pogled v ogledalo, ki ga poznajo tudi znane lepotice? Kje ima korenine ta tipični ženski problem, ki sem ga opisala? Praksa namreč kaže, da so moški veliko manj kritični do sebe: Velik trebuch je zanimiv, pleša je seksi, očala jim dajejo videz učenosti in ne vem kaj še vse. Za vsako svojo slabost imajo pri roki pozitivno razlago, s

Ste zadovoljne same s seboj?

Je vaš pogled v »ogledalo« kritičen?

tem pa se je razbremenijo. Marsikatero žensko pa enake »napake« vodijo v pravo življensko krizo.

Traume smo prinesle iz otroštva

Že v zgodnjih otroških letih so starši, prijatelji in tako imenovana družba tej ali oni izmed nas prizadeli globoke traume: V patriarhalni družbi se je še pred nekaj leti (ponekod še danes) družina bolj kot rojstva deklice veselila rojstva fantka; v prvih letih smo bile vzgajane takole: pri ženski šteje lepota več kot znanje, pri moškem pa obratno: in še danes smo odgovorne za harmonijo v družini, nihče pa nas ne vpraša, ali živimo v harmoniji same s seboj. Tudi »tipični« ženski poklici so še vedno posvečeni lepoti: frizerka, kozmetičarka, šivilja ipd.

V otroških letih smo se naučile igrati ljubke deklice, iz te vloge pa so izpadale tiste, ki so raje plezale po drevesih, nosile hlače ipd. Vzgoja, ki nam je vcepljala to »žensko vlogo«, nas je hkrati prikrajšala za marsikateri delček sebe! Dobro se še spominjam tele bridke izkušnje: Ko sem se, šolarka, naučila žvižgati in bila na to vsa ponosna, mi je babica dejala: »Deklice ne žvižgajo, to se ne spodobi!«

Zagotovo ste tudi ve v svojem življenju slišale takšna in podobna navodila, ki vas še danes spremljajo skozi življenje. V

zgodnjem otroštvu smo se prilagajale staršem in drugim vzgojiteljem ali vzgojiteljicam, pozneje morda prijatelju, zdaj možu. Nekatere izmed nas so v zadnjih letih morda celo pozabile, kdo da so.

Poskusite najti sebe in svojo osebnost

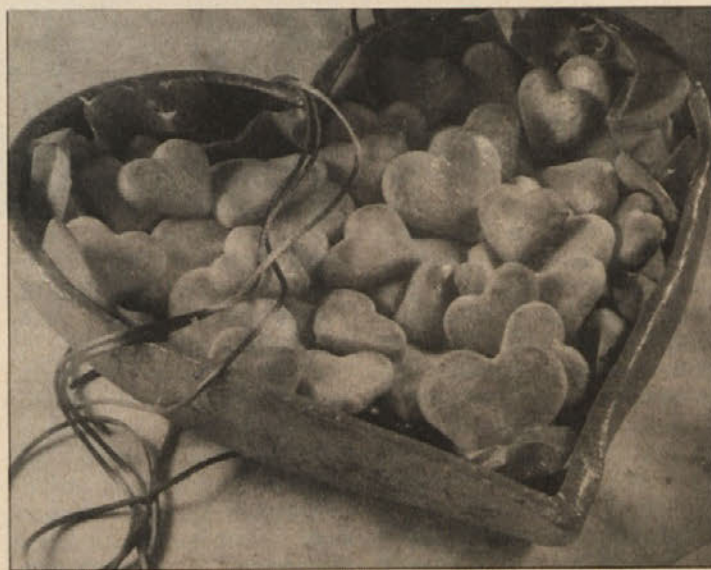
Je tudi vas že potrla sodba moškega, prijatelja ali celo prijateljice? Na primer tale: Kupile ste si novo obleko, ki vam je zares všeč in v kateri ste se na mah počutile dobro, pa vam nekdo reče: »Ta barva pa se ti sploh ne prilega!«, ali kaj po-

vestne, da vas takšna izjava ne bi prizadela in da ne bi vplivala na vaše zadržanje. A od kod jemati samozavest, ko pa smo vse življenje slišale (ali pa brale v modnih revijah) le, da smo predebele, da imamo pretanke lase, preveč zavihan nos in kaj še vse!

Pred nami so božični prazniki, žal so tudi ti največkrat kar prenabiti s stresom. Morda pa se vam bo letos kljub temu posrečilo, da si vzamete kakšno prostoro urico tudi zase in da skušate prisluhni vase – morda boste tako le našle pot do svojih korenin, odgovor na vprašanja kot so: Kakšen tip ženske sem, kaj mi je v življenju pomembno, kaj hočem doseči, v kakšni obleki se sama počutim najbolje, neglede na to, kaj pravijo drugi, kje se preveč prilagam možu, otrokom ali pa kakšni drugi osebi, tako da nisem več »jaz«, kaj je pozitivnega na meni, kaj bi lahko bolj poudarila in katere so tiste točke, ki jih bom morala sprejeti – četudi mi niso všeč –, ker so pač del mene in moje osebnosti?

Velik korak v pravo smer boste storile tedaj, ko se vam bo posrečilo, da pred ogledalom poveste svoji podobi v njem tole: »V redu ženska sem, lahko sem zadovoljna s seboj!«

Ko boste našle tak sproščen odnos do sebe, boste tudi vaši okolici posredovale vtis uravnotežene osebnosti. In še nekaj: Ko se boste same sprejele takšno kot ste, se bo izboljšal tudi vaš odnos do drugih. Psihologom je iz prakse dobro znan pojav, da pri drugem najbolj sovražimo prav tisto, kar sami pri sebi izrinjamo iz zavesti. Tako gledano pa bo kar obveljalo tudi pravilo, da ne moremo ljubiti drugega, če ne ljubimo sebe.

Božično darilo v zadnji minuti

Kaj pa bi bilo s pecivom, ki ste ga spekle same? Na primer z napolnjenimi srčki v posodici ali škatli, ki ima obliko srca?

Napolnjeni srčki

Za približno 40 srčkov potrebujete 125 g moke, 50 g zmletih orehov, 50 g sladkorja, 100 g masla ali margarine, ribezljevo marmelado in vanilijev sladkor.

Moko, orehe, sladkor in mehko maslo ali margarino z rokami dobro premešajte. Testo pustite približno 2 uri počivati v hladilniku, nato ga razvaljajte in izrežite srčke. Pecivo pecite pri 180 do 200 stopinj približno 10 do 15 minut. Ko se pecivo ohladi, po dva srčka namažite z ribezljevo marmelado in jih sestavite. Nazadnje jih povaljajte v vanilijevem sladkorju.

Iz ženskega vidika

Piše Štefka Vavti

Pravzaprav sem vam hotela za božične praznike napisati kaj vzpodbudnega, kaj, kar bi vas v teh dneh, ki so posebno za ženske bolj stresni kot mirni, sprostito, v teh praznikih, ki so sicer sinonim harmonije v družini, v resnici pa dostikrat prepolni agresije in nezadovoljstva.

Iz radia pa sem zaslišala nemško popevko, ki je v zadnjih tednih osvojila prva mesta v tako imenovanih »hit-paradah«: V neki vrsti mešanice med ljudsko glasbo in pop elementi nam Hubert von Goisern poje, da ne mara deklet, ki nimajo debelih meč, okrogle da naj so, in tako naprej.

Nam bi moški spet rad solil pamet?

Najprej mi šine v glavo misel: Vsaj eden, ki zagovarja tiste med nami, ki niso tako vitke kot lepotice v ženskih revijah! Ko prisluhnem nadaljnemu tekstu popevke, pa začutim, da mu ne gre za to, da bi zagovarjal ženske, takšne kot so (tudi če imajo nekaj kilogramov preveč), temveč da se je le obrnil za 180 stopinj. Zanj torej štejejo le ženske, ki imajo kaj na kosteh, tiste med nami, ki so vitke, pa niso za moškega, kakršen je Hubert von Goisern!

Tako je torej, zdaj pa vemo: V božičnem času nam ni treba več imeti slabe vesti, če smo pojedle nekaj keksov in drugega peciva preveč, nasprotno, veselimo se lahko vsakega kilograma, ki ga bo po božičnih praznikih več pokazala tehtnica, kajti le tako bomo dovolj privlačne za pevca popevke, ta pa bo po vsej verjetnosti s to popevko »razglasil« nov modni trend! Vsaj pri nas v Avstriji. Okrogle ženske bodo »in« tako dolgo, kakor dolgo se kakšen drugi moški ne bo spomnil, da je bolje, če je ženska vitka, kot je bila svojčas »Twiggy«. V tistem trenutku pa bodo naše okrogline na mah spet »out«.

Pri tem pa je najbolj brezobzirno prav to, da naj bi spet moški definirali, kakšna naj bo ženska, da bo perfektna! Nam ženskam pa preostane le to, da – kot lutke – enkrat tako dolgo hujšamo, da dosežemo modni ideal, potem pa se spet mastimo, dokler ne pridobimo tistih deset kilogramov, ki bi jih moški rad imel (v postelji).

In naj še jaz povem, kakšen mora biti moški, da mi bo privlačen. Najprej to: karakter in osebnost – se razume – ne štejeta nič. Glavno je, da nima trebuha, da nima pleše, da ima brado in dolg nos in med temnimi nekaj sivih las. In še nekaj: kosmat ne sme biti preveč, malo pa že. In da ne pozabim, temne lase mora imeti in modre oči in in in ...

Sprašujem se, kako se bi počutil moški, če bi bil stalno in povsod soočen s takšnimi in podobnimi izjavami?

Vesele božične praznike
in srečno novo leto

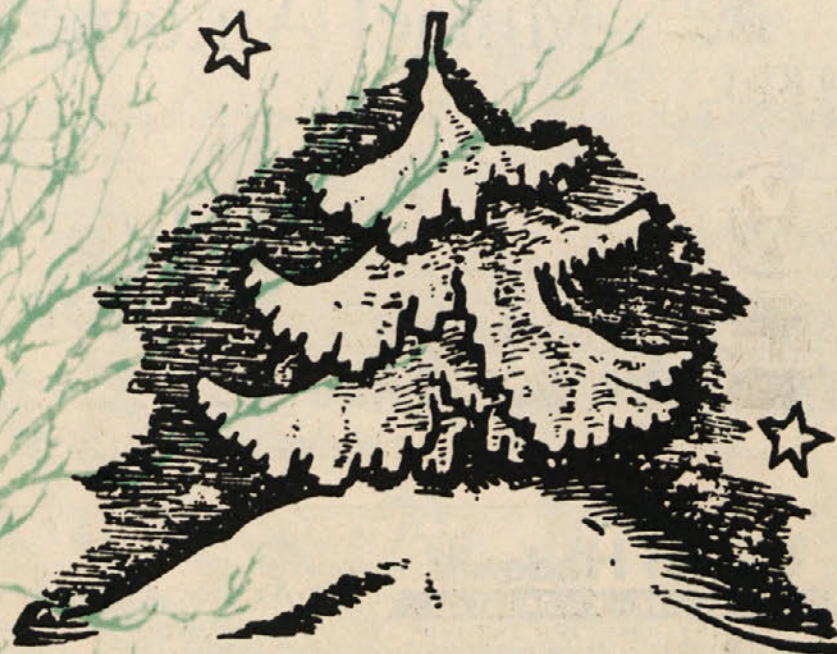

želita

**Enotna lista
z občinskimi odborniki**
predsednik: Andrej Wakounig

in Skupnost južokoroških kmetov

zb. sv. Janko Zwitter
zb. sv. dipl. inž. Štefan Domej

Vesele božične
praznike
in srečno novo leto

Dipl. inž. Hanzi Urschitz
sodno zaprisežen izvedenec za stavbarstvo
Grpiče 17 · 9587 Ričarja vas

telefon in fax 0 42 57 / 20 54
mobiltelefon 0663 / 84 21 01

Vesele božične praznike srečno novo leto
vsem poslovnim partnerjem

BREIMPEX Handelsgesellschaft m.b.H.
& Co KG
in firma IMPORT - EXPORT - TRANZIT
**Christian
Breznik**
CELOVEC, Völkermarkter Straße 99
Tel. 04 63 / 31 670 · Fax 31 670-16 · Tx. 422228

Vesel božič in srečno novo leto 1993

želijo
* * * * *
ravnateljstvo, profesorski zbor in dijaki
Dvojezične zvezne trgovske akademije
v Celovcu

Prijetne praznike
in mnogo uspeha
v novem letu

ZALOŽBA · KNJIGARNA
CELOVEC · Paulitschgasse 5-7
☎ 0 46 3 / 55 4 64

TISKARNA
CELOVEC, Tarviserstraße 16
☎ 0 46 3 / 50 5 66

Srečno novo leto 1993

želi svojim potnikom,
izletnikom in dopustnikom
ter vsem znancem in prijateljem

Turistična agencija

SOMMEREGER

Walter von der Vogelweideplatz 3,
Celovec – telefon: 0463 / 37000

Zadovoljne božične praznike in srečno novo leto želi

TRGOVINA
HOTEL

Mihael Antonič

Reka pri Šentjakobu v Rožu

Vsem cenjenim odjemalcem, znancem in prijateljem
želi vesele božične praznike in srečno novo leto

**ADEG-KAUFHAUS
TRGOVINA OGRIS-MARTIČ**

BILČOVŠ, ☎ 0 42 28 / 22 51

Vesele božične praznike
in srečno novo leto želi
vsem svojim članom,
kupcem in prijateljem

**ZADRUGA
Market**

PLIBERK

s poslovalnicama v **ŠMIHELU**
in **ŽVABEKU**

Robert Hedenik

SPENGLEREI - KLEPARSTVO

9072 LUDMANNSDORF / BILČOVŠ
WELLERSDORF / VELINJA VAS 36

Vesele praznike in srečno novo leto

Blagoslovljene božične praznike
in srečno novo leto želi

SPAR-trgovina in gostilna
z dvorano za
vsakovrstne prireditve

Smrečnik-Šoštar

Globasnica ☎ 0 42 30 / 211

SLOVENSKO
PROSVETNO
DRUŠTVO

BOROVlje

želi svojim članom in prijateljem
vesele božične praznike
ter srečno novo leto

Gostilna s tujskimi sobami

J. OGRIS

V BILČOVŠU

☎ 0 42 28 / 22 49

Vsem cenjenim gostom
in prijateljem
ter bivšim
sotrpinom
izseljencem

vesele praznike in srečno novo leto!

Unseren Kunden
Dank für
das Vertrauen und
die besten Wünsche
für ein schönes
Weihnachtsfest
und ein
gutes neues Jahr!

VW- und Audi-Fahrer haben's gut.

W. Zippusch

9162 Kirschentheur
Telefon 0 42 27 / 37 29

Prijetne praznike in srečno novo leto
vam želi

ZADRUGA
Železna Kapla

s poslovalnicama **Dobrla vas · Globasnica**

Vsem rednim in
podpornim
članom, vsem
prijateljem in
znancem
želi vesele božične
praznike in srečno,
zdravo in veselo
novo leto

**Pri Joklnu
Bierjokl**

CELOVEC
BADGASSE

Slovensko društvo
upokojevcev Pliberk

Srečno
novo leto
Glückliches
neues Jahr

intrade

proizvodna in trgovska družba

Paradeisergasse 9/II
9020 Celovec, tel. 0 46 3 / 57 0 88-0

želi svojim prijateljem
vesele praznike
in uspeha polno leto 1993

Vesele božične praznike ter srečno,
zdravo in uspeha polno novo leto 1993
vam želi

Mirko Einspieler

inšpektor

Vaš svetovalec za vse zavarovalniške in finančne zadeve

Delovanje avstrijskega in slovenskega zadružništva

Piše dipl. trg. Joza Habernik,
direktor Zveze slovenskih zadrug

Avstrijsko zadružništvo deluje na osnovi tristopenjske strukture. Odločanje poteka od spodaj navzgor in ne, kot pri holding konstrukcijah, od zgoraj navzdol. Pri zadružni strukturi imajo člani večje možnosti sooblikovanja in soodločanja. Slovenske blagovne zadruge na Koroškem imajo samo dve stopnji – primarne zadruge in deželno zvezo (slovenskih zadrug) – medtem ko je tretja stopnja, ÖRWZ/Avstrijska Raiffeisnova blagovna centrala, na Dunaju. Slovenci na Koroškem imamo 6 blagovnih zadrug s 8 podružnicami ter eno živinorejsko zadrugo – gozdna in pašna zadruga. V vsej Avstriji pa je 158 primarnih blagovnih zadrug z 806 filialami ter 8 deželnih blagovnih zvez.

Preko avstrijske blagovne zadružne strukture se predela oz. proda več kot 2/3 celotne proizvodnje žita v Avstriji in preko zadružnih struktur poteka izvoz več kot polovice vsega avstrijskega žita.

Zadruge na posameznih stopnjah delujejo po principu subsidiarnosti, kar pomeni, da druga in tretja stopnja prevzemata to, kar prva ne zmore oz. kar bi bilo zanjo nerentabilno.

Enaka zadružna struktura je v Avstriji vpeljana tudi pri denarnih zadrugah, kjer je Raiffeisnov sistem na prvem mestu, če seštejemo bilance vseh denarnih zadrug oziroma napravimo njihovo konsolidarno bilanco.

Po zakonu vsaka zadruga lahko obstoja samo, če je članica ene izmed revizijskih zvez. Letno revizijo zadrug izvajajo revizijske zadruge, ki so večinoma sestavni del deželnih zvez ali pa so samostojne. Ker je potrebno revidirati tudi deželne zveze, pa naj si bodo to denarne, blagovne ali zveze drugih zadrug, so vse te deželne zadružne zveze članice Avstrijske Raiffeisnove zveze (ÖRV), ki je njihova revizijska zveza.

Avstrijska Raiffeisnova zveza na Dunaju je nekako strešna organizacija vsega avstrijskega zadružništva po sistemu Raiffeisen in kot predstavica zadružništva nastopa tudi navzven.

Poleg revizije Avstrijska Raiffeisnova zveza opravlja tudi delo na področju izobraževanja sodelavcev kreditnih, blagovnih in drugih zadrug, na področju davčnega svetovanja, mednarodnih povezav, kolektivnih pogodb ter dela v javnosti za celotno avstrijsko zadružništvo (tiskovne izjave, prispevki v medijih, ima sedež in mesto pri konferenci direktorjev avstrijskih kmetijskih zbornic).

Avstrijsko zadružništvo, ki je organizirano v zadružno-

pravni obliki, pa se pri opravljanju posebnih del poslužuje tudi podjetij z drugimi pravnimi oblikami. Tako razne zadruge po potrebi ustanavljajo oddelke v pravni obliki družb z omejenim jamstvom ali delniških družb. Tako je vrhovna banka avstrijskega denarnega zadružništva Raiffeisen Zentralbank na Dunaju organizirana v obliki delniške družbe, Raiffeisen-Zentralbank Österreich AG, ta pa ima razne hčerke, ki imajo tudi pravno obliko delniških družb ali družb z omejenim jamstvom (npr. Raiffeisen Finanzierungs AG-delniška družba, Raiffei-

Zadruga-market v Kotmari vasi

sen-Bausparkasse ges.m.b.H.-d.o.o., Raiffeisen-Versicherungs AG, Raiffeisen-Leasing Ges.m.b.H. itd).

Torej je običajno, da avstrijske zadruge za posebne vrste poslov ustanavljajo podjetja z drugačno pravno obliko. Seveda tudi ta podjetja revidirajo revizijske zveze.

Prednost drugih pravnih oblik je v tem, da je preko njih lažje priti do odločitev in da jih je lažje voditi, kljub temu pa ostajajo pod kontrolo zadružništva, ker so zadruge njihovi lastniki.

Kot pri vseh drugih podjetjih velja seveda tudi za zadružna, da morajo dolgoročno poslovati rentabilno. Ker je v zadnjih desetih letih konkurenca vedno močnejša in se morajo tudi zadruge prilagajati – še posebej na blagovnem, v nekoliko manjši meri pa tudi na denarnem sektorju –, je prišlo pri nekaterih zadrugah do problemov. Kmetov je v Avstriji vedno manj in zato je nazadovalec promet s kmetijskimi potrebščinami. Izdelan je nov koncept prestrukturiranja zadrug, kar konkretno pomeni najprej zapiranje mnogih podružničnih zadrug in nato tudi spajanje manjših in srednjevelikih zadrug v večje enote. Pri tem velja pravilo, da podružnica, ki ima letno manj kot 10 milijonov šil. prometa, ne more poslovati rentabilno in da mora promet na zaposlenega v zadružništvu znašati okoli 4 milijone šil. Ker samo od kmetijstva skoraj nobena

zadruga ne bi mogla več preživeti, so se morale zadruge bolj posvetiti končnemu potrošniku in so zato investirale v markete za gradbeništvo, potrebščine za hišo in vrt in tudi za živilski sektor. Spoznale so, da mora proizvajalec preko trgovske verige priti tudi do potrošnika.

V tem smislu smo tudi Slovenci na Koroškem preusmerili blagovne zadruge tako, da imajo vse tudi markete, kjer jih pa še ni, jih zdaj urejamo.

Tudi pri koroških blagovnih zadrugah po sistemu Raiffeisen je bila opravljena večja reorganizacija. Ustanovili so „Unser Lagerhaus – Warenvertrieb Ges.m.b.H.“, to je posebna zadruga v pravni obliki družbe z omejeno odgovornostjo, v katero je doslej

V Škofičah sta druga ob drugi posojilnica in zadruga.

stvom pa so seveda zadruge in koroška Raiffeisnova zveza.

Organi blagovnih zadrug so upravni ter nadzorni odbori in seveda poslovodje, ki pa niso registrirani v trgovskem registru. Člani upravnih in nadzornih odborov so častni in za svoje delo ne prejemajo plačila, razen povrnitve dejanskih stroškov. Poslovodje delajo na osnovi pooblastil. Po mojem mnenju je uspešno ali neuspešno poslovanje odvisno od tega, kako podjeten je poslovodja in koliko se pač člani odborov prizadevajo, da bi potrošnike iz okoliša v največji meri pridobili za nakupe v zadrugah in da bi kmetje preko zadrug tržili čimveč svojih pridelkov.

Če si ogledamo strukturo kapitala blagovnih zadrug, vidimo, da imajo v povprečju v bilancah le 20 odstotkov lastnega, ostalo je tuj kapital. V

denar zadružne zvezne banke, ker v zadružništvu še velja pravilo solidarnosti, kar danes pomeni, da močnejši denarni sektor, pomaga blagovnemu sektorju. V prejšnjih letih pa so blagovne zadruge plačevale tudi obilnejše obresti.

Ob koncu še nekaj o prometu in maržah avstrijskih blagovnih zadrug.

Avstrijska blagovna centrala na Dunaju je imela v letu 1991 6,5 milijarde šilingov prometa, blagovne deželne zveze 29 milijard in primarne zadruge okoli 23 milijard. Če si oglehamo bilance posameznih zadrug, ugotovimo, da je npr. Avstrijska blagovna centrala na Dunaju (ÖRWZ) poslovala z 2-odstotno maržo. Marža blagovnih central je znašala 5 do 10%, medtem ko so primarne zadruge delale s 15 do 18-procentno maržo. Čim večji je bil pri zadrugah v skupnem prometu delež kmetijskih

Nova, moderna zadružna trgovina v Šentjakobu

vnoslo svoje poslovanje 19 od skupno 22 blagovnih zadrug. S tem je zagotovljeno usklajeno in enotno poslovanje po vsem Koroškem, ker je ta nova firma prevzela vse osebe, poslopa in drugo pa je ostalo v lasti obstoječih zadrug, ki pa so poslopa dala novi firmi v najem. Tako so se zadruge v pravni obliki z upravnimi in nadzornimi odbori še obdržale in ostale lastnik zemljišč, poslovanje z osebjem vred pa je bilo poverjeno novi firmi. Družabniki na novo ustanovljene družbe z omejenim jam-

lastnem kapitalu so deleži članov neznatni (1 do 2%), večinoma ga sestavljajo rezerve iz pozitivnega poslovanja prejšnjih let (obdavčeni dobički) ter neobdavčene bilančne postavke, ki se po določenem času (navadno 5 let) pripisejo rezervam.

Pri tujem kapitalu gre za posojila in kredite pri zadružnih bankah po ugodni obrestni meri, največkrat po tako imenovani „prime rate“ (najnižja obrestna mera najboljšim strankam) ali pa po še nižji obrestni meri, kadar posojajo

potrebščin, tem manjše so bile marže tako pri deželnih blagovnih centralah kot pri primarnih zadrugah.

Zaradi konkurence velikih distribucijskih sistemov v Avstriji postaja pritisk na marže še večji. Z vstopom v Evropsko gospodarsko skupnost pa se bo pritisk še stopnjeval. Zato bo tudi v avstrijskem zadružništvu potrebno najti nove oblike povezovanja med zadrugami, da ne bo nepotrebnih trenj med posameznimi zadrugami in da bodo razne dvotirnosti še manjše ali povsem izključene.

Begunci – tudi naša vest

Žene so beguncem v Mežici pripravile veliko veselje

Žene obdarovale begunce v Mežici

Že ob predaji zimskih oblačil in obutve za otroke v begunskem taborišču so aktivistke Zveze slovenskih žena sklenile, da bodo vsem beguncem v tem centru pripravile božičnico in jih tudi obdarovale. Pridno so začele zbirati denar in darila, pri tem pa so jim velikodušno pomagale slovenske posojilnice in nekatere mešane firme. Same pa so poleg denarnih prispevkov napekle kar preko cent peciva in zbrale veliko igrač za otroke. Pisarna glavne organizatorke in tajnice ZSZ Milke Kokotove se je v preteklem tednu spremenila v pravcato skladišče. Robe je bilo zares veliko in ob zavijanju darilnih paketov so aktivistke prav žarele.

V petek popoldne se je s Sienčnikovim avtobusom odpeljalo večje število žensk z vso robo in v hotelu Peca so beguncem pripravile pravo presenečenje. Mize so bile bogato obložene s pecivom, sadjem in sokovi, beguncem v pozdrav pa so zapela dekleta iz Galicije ob spremljavi Blažejeve mame. Tudi zborček begunskih otrok je nastopil, njihove pesmi pa so izpovedale željo po svoji domovini in prošnjo za mir. Predsednica ZSZ Milena Gröblacherjeva je begunce pozdravila in jim zaželela miru in skorajšno vrnitev v njihovo domovino, čestital pa jim je tudi Alojz Gorše, predsednik medresorske komisije za begunce, v njihovem imenu pa se je zahvalil Safet Ljubović iz Sarajeva.

Z žarečimi obrazi so otroci sprejemali pakete, naše ženske pa so obdarile tudi vse posamezne odrasle begunce in izročile tudi skupinska darila. Nič razigranega ni bilo v teh otrocih, k sebi so stiskali darila in si jih ogledovali skozi prozoren papir. Obdarjenci tudi govorili

niso veliko, iz oči pa jim je sijala hvaležnost, da v teh težkih trenutkih niso tako presneto sami.

V zahvalo so nastopili tudi begunski otroci

Povsod so, tudi med nami, begunci. Vsak dan jih srečujemo. Od daleč jih prepoznamo. Po njihovi skrušeni drži, obotavljajoči hoji, po njihovih otožnih in zaskrbljenih obrazih. Kot prezeblji ptiči v zimskem mrazu. Za nekatere nadlega, za druge vredni pomilovanja, sami sebi v napoto. Kako se počuti človek v tujem svetu, človek, ki je moral zapustiti prav vse, da si je rešil golo življenje? Vprašajte njih same. Ne izogibajte se jih, že sam prijazen pogled, morda prijazna beseda jim veliko pomeni, pogostokrat več kot uradno izročeni denar ali paket Caritasa, Rdečega križa.

Božič naj bi bil čas miru, premišljevanja. Naj bo to tudi za neverne ali drugače verne. Tokrat pomislimo na sočloveka in se vprašajmo, ali smo zanj res storili dovolj, ni naša miza preobložena, bi se dalo odstopiti tudi kaj drugim. Zagotovo! Ozrmo se naokrog, poiščimo soljudi, stisnimo jim roko, odprimo jim vrata srca in svojega doma, brez pomilovanja, brez velikih besed dobrodelnosti, zato, ker so soljudje, pa četudi so drugačnega jezika, vere in morda tudi kože. Ob tem pa pomislimo, da je lažje dajati kot sprejemati, in bodimo zadovoljni, da lahko dajemo!

Dekleta iz Galicije ob spremljavi g. Blažejeve

Begunci v Škofičah

V Toffovi kajži blizu ljudske šole v Škofičah živi begunska družina Mujkić. Mati Čelebija, oče Rasim ter trije otroci: Ermina, 13 let, Raif, 12 in Nermin, 8 let. Ermina obiskuje glavno šolo v Vetrinju, bratca pa ljudsko v Škofičah. Raif ima precej težav, saj je za svoje vrstnike v tretjem razredu prestar, poleg tega pa skoraj celo leto v Bosni ni mogel hoditi v šolo.

V bližini pri Schwarzovih živijo sorodniki, ena družina pa je tudi v Šentilju, kjer dalj časa živi Rasimova sestra. Ta jim je tudi omogočila prihod v Avstrijo. Pred tremi meseci je bilo to z garantnim pismom še mogoče.

Družina od okrajnega glavarstva prejema denarno pomoč okrog 5.000 šil. mesečno, za stanovanje pa jim gospodar kajže zaračuna tri tisočake. Kljub temu pa so zadovoljni, tudi Toffa hvalijo, da jim gre na roko. Na vprašanje, kako živijo z ostankom denarja, je mama Čelebija povedala, da jih s hrano največ oskrbuje gospa Herzele in jim tudi sicer zelo pomaga.

Rasim je bil v Banjaluki zasebni taksist. Z ženo sta si zgradila hišo na periferiji mesta. Pripoveduje: „Živeli smo normalno, dostojno, nič nam ni manjkalo. Vse pa se je spremenilo, ko se je začela vojna. Za nas Muslimane ni bilo več miru. V Banjaluki, ki je večinoma srbska in v srbski oblasti, spopadov sicer ni bilo, čuli smo bombardiranje in

topovske strele iz okoliških krajev. Najhuje je bilo, da so nam nekdanji sosedi in prijatelji postali sovražni, otroci se niso upali iz hiše. V oktobru so me poklicali in me postavili pred odločitev: ali v srbsko vojsko ali pa izselitev. V vojsko nisem hotel, zato smo dobili izselitvene odločbe. Ob tem pa smo morali podpisati, da jim prostovoljno prepuščamo vse premoženje. Denar so nam pobrali že prej.

Z avtobusom so nas najprej prepeljali do Travnika, kjer smo bili v zbirnem taborišču, nato pa smo preko Zagreba pripotovali v Avstrijo. Ta pot je trajala ves mesec. Sedaj smo tu, vsaj življenja smo si rešili!“

Kako naprej, Rasim in Čelebija ne vesta. V tem stanovanju so lahko do aprila, do začetka turistične sezone. Po tistem gojita rahlo upanje, da se bodo vrnili domov, a če ne? Najhuje je, da ni kaj početi. Ženske sicer skrbijo za gospodinjstvo in otroke, pletejo in vezejo, moški pa nimajo dela. Da bi lahko vsaj odmetavali sneg ali pomagali pri drugih fizičnih delih, da bi se malo zamotili, preusmerili misli.

Čelebija še pove, da so njene svaka, ko je moral v Ljubiji v skupini devetih Muslimanov kopati jame za množični grob, po končanem delu ubili in z žrtvami vred zasuli z bagerjem.

Nočem več brskati po njih. S spraševanjem bi jim vzbudil še večjo bolečino.

Jože Rovšek

Pozdravljeni, otroci!

Ste že napravili snežaka? Zdaj, ko so počitnice, boste imeli za to zagotovo dovolj priložnosti. Jaz pa vam bom povedala zgodbico o snežakih v vrtcu.

Pripravila Stefka Vavti

SNEŽAKI V VRTCU

Nebo je bilo poveznjeno nad hiše, z neba pa so padale rahle snežinke. Otroci v vrtcu RDEČA REDKVICA so odšli na igrišče in naredili sneženo deklico Tino.

Otroci iz vrtca ČURIMURI pa so naslikali snežaka Martina. Bil je kot živ, oči so se mu nasmihale, dobre volje je bil, debeluh, zavaluh...

Kadil je pipo in siv dim se je sukljal proti snežinkam. Preden so odšli otroci domov, so odnesli snežaka Martina v trgovino z igračami, prodajalka pa je rekla: »Na steklo ga bom pripela – tu mu že ne bo dolgčas.« Otroci so odšli domov – snežaku Martinu pa še malo ni bilo dolgčas. Vse živo, ljudje in otroci, ga je občudovalo, in že je tudi začutil srce, bilo je, začutil je, da živi.

Ponoči je ostal snežak Martin sam. »Zima je, čas snežakov!« si je rekel.

Zdrsnil je na tla. Oddrobencljal je po pločniku, počasi počasi in prišel do otroškega igrišča.

Vrba žalujka, breza, klop, tobogan ... vse je bilo prekrito s puhastim snegom, na robu igrišča pa je zagledal snežak Martin nekoga svojih.

»Si živ?« je vprašal snežak Martin.

»Živa sem! Pridi! Jaz sem snežena deklica Tina, otroci iz vrtca RDEČA REDKVICA so me naredili.«

»Jaz pa sem snežak Martin – otroci iz vrtca ČURIMURI so mi dali ime.«

Snežak Martin je pohitel. Obstal je pred sneženo deklico – bila je okrogla, polnih lic, vesela in lepa. Začutila je, kako ji je tolklo srce.

Prihodnje jutro je šla prodajalka mimo izložbenega okna in se v hipu domislila – le kje je snežak Martin?

Pohitela je v vrtec. »Snežaka Martina ni,« je povedala.

Vse v vrtcu je to vznemirilo. Otroci so se obuli, si oblekli plašče, si poveznili kape na glave in šli. Hodili so in prišli na zasneženo otroško igrišče.

Otroci so se razveselili snežaka Martina in snežene deklice Tine. Zavpili so, a so že tudi umolknili, saj so zaslišali, kako se snežaka po svoje pogovarjata.

Otroci, ti pa so že vedeli, da hočeta še snežene otroke.

Otroci iz vrtca ČURIMURI in ti iz vrtca RDEČA REDKVICA so valili snežene kepe za trupe, za glave in roke, iz žepov so jemali koščke oglja za oči in rdeče korenje za nosove. To so bili sneženi otroci: snežko Palček,

Zavaluh, snežko Sredinček, večji ko nobeden, snežko Kazalček, važič pa tak!

Ste že radovedni, kaj vam bo prinesel dedek Mráz?

snežko Prstanec in snežko Mezinček.

Ta, Mezinček, se je stisnil čisto k mami.

Otroci so vriskali od vesel-

ja, saj so naredili snežake.

Snežaki pa so bili zadovoljni

– bili so cela družina – in si niso želeli drugega, kakor da bi bila

zima čim daljša in huda.

Igre za kratek čas

Zlaganje besed

Igralci sedijo v krog. Prvi ima v rokah majhno žogo (ali kak drug predmet, primeren za podajanje). Vrže žogo svojemu soigralcu in pri tem imenuje nek predmet, recimo »lonec«. Drugi reče »mleko« in poda žogo naprej, tretji reče »krava« in spet vrže žogo naprej ... Tako nastane dolga klobasa pojmov, ki so med seboj v kakšni povezavi. Če kdo ne zna več naprej, mora iz igre.

Priplula je ladja

Igralci stojijo v krogu. Vodja igre reče: »Priplula je ladja, polna ... k!« Pri tem vrže žogico enemu izmed igralcev. Ta npr. hitro reče: »Klobas!« Nato poda žogo naslednjemu, ki se mora prav tako spomniti besede na k. Ko pridejo vsi na vrsto, pove vodja igre novo črko. Če kdo ne ve besede ali če se zmoti, dobi črno piko. Kdor ima najmanj pik, zmaga.

Rojstni dan

Vodja začne pripovedovati: »Naši teti Filomeni bomo za rojstni dan podarili dežnik.« Igralec za njim nadaljuje: »Naši teti Filomeni bomo za rojstni dan podarili dežnik in budilko.« Tretji nadaljuje: »Naši teti Filomeni bomo za rojstni dan podarili dežnik, budilko in copate.« Vsak izmed igralcev mora ponoviti vsa darila in dodati še eno, svoje, dokler seveda eden izmed njih vsega ne zameša in pozabi na pravi vrstni red. Lahko se dogovorimo, da je igre s tem konec, in začnemo še enkrat, če pa kdo še zna pravi vrstni red, lahko le izločimo igralca, ki se je zmotil.

Optimisti in pesimisti

Pol skupine igralcev se razglasi za pesimiste, drugi so optimisti. Ti si morajo izmišljati zgodbo, pesimisti pa jim morajo črnogledo oporekati. Recimo: optimist bo dejal, da je bil včeraj lep dan. Pesimist ga bo zavrnil, da je bilo hladno. Naslednji optimist bo rekel, da je to dobro, ker bo kmalu zapadel sneg, pesimist za njim, da bomo imeli od snega mokro v čevljih itd. Če kdo ne zna nadaljevati, pridobi za svojo skupino negativno točko. Skupina, ki ima po določenem času manj negativnih točk, zmaga.

Snežakom v vrtcu ni bilo več dolgčas!

Datum	Kraj	PRIREDTVITVE	Prireditelj
Sobota, 26. 12. 11.00	pred farno cerkvijo v Štebnu	Blagoslovitev konj, nato jezdenje okoli cerkve – sv. maša bo ob 10.00	
Sobota, 26. 12.	v farni dvorani v Železni Kapli	Božični koncert z Ljubljanskim oktetom	
Sobota, 26. 12. 19.30.	pri Pušniku v Ločah	Dia-predavanje Janeza Bizjaka „Slovenske gore“ „Aljaska“ „Mount McKinley, nato božičnica	SPD „Jepa-Baško jezero“
Sobota, 26. 12. 14.30	v farnem domu v Selah	Slavnostna prireditev ob 90-letnici kulturnega delovanja v Selah. Nastopajo domače pevske in glasbene skupine ter folkora	KPD „Planina“
Sobota, 26. 12. 19.00	v gostilni Malle v Selah	Športni ples, igra ans. Obzorje iz Slovenije	
Sobota, 26. 12. 14.30	v kulturnem domu v Dobri vasi	Smeh v zrcalcu gostuje igralska skupina iz Borovelj	SPD „Srce“
Sobota, 26. 12. 19.00	pri Adamu v Svečah	Božičnica nastopajo: Cerkevni zbor, MoPZ Kočna, recitatorji A. Kellich, harmonikaš	SPD „Kočna“
Nedelja, 27. 12. 14.00	pri Cingelcu na Trati	Božičnica SPD „Borovlje“ – vabljeni vsi člani in prijatelji; nastopata deklinski in moški zbor društva	SPD „Borovlje“
od 28. dec. do 30. dec. do 13.00	v domu v Tinjah	Dnevi petja in iger za otroke	Dom v Tinjah
Četrtek, 31. 12. 20.00	pri Šoštarju v Globasnici	Silvestrovanje – vabi Požarna bramba Globasnica, igra ansambel Lojzeta Slaka	
Sobota, 2. 1. 19.00	tekaška steza Ratenče	Nočni tek na smučeh – proga bo osvetljena.	SPD „Jepa-Baško jezero“
Nedelja, 3. 1. 14.30	v kulturnem domu v Sentprimozu	Novoletni koncert – otroški zbor iz škocijana, Oktet Suha, MePZ Danica	SPD „Danica“
Ponedeljek, 4. 1. 19.30	v domu v Tinjah	Podijska diskusija z zgodovinarji iz prostora Alpe-Jadran: Zgodovina – mit nacionalnosti, nem.,	Dom v Tinjah
Četrtek, 7. 1. od 10.00 do 17.00	v domu v Tinjah	Kulturno zgodovinski spomeniki in umetniški zakladi Koroške in Slovenije Predavata: dr. Elisabeth Reichmann in Mojca Cajnko	Dom v Tinjah
Petek, 8. 1. 19.30	v kulturnem domu v Sentprimozu	Večer s pesmijo in folkloro argentinskih Slovencev – Gostovanje 90-članskega mladinskega zbora in folklorne skupine iz San Justa, Buenos Aires	KKZ, MePZ Gallus in SPD „Danica“
Sobota, 9. 1. 16.30	v kult. dvorani Kassi v Škocijanu	Do tiste stezice, tam je moje – ekološka pravljica (Vika Grobovšek); nastopa mladinska skupina Škocijan	

RAZSTAVE

PLIBERK

– Posojilnica-Bank – Prodajna razstava keramičnih del Nežike Novak (do 31. 12.)
 – Galerija Falke & Kuhn, Libuče – Januš, Meyer, Reis, Strohmeier, Vouk – Mali format (do 30. 1.)

SINČA VAS

– Posojilnica-Bank – razstava slik in del Tomaža Hudla (do 31. 12.)

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

od 18.10
do 19.00
ure

Sreda, 23. 12. Glasbena sreda
Večerna 21.05–22.00 Dvojezični adventni koncert v Šentjakobu

Četrtek, 24. 12.
 18.10–18.47 Božični večer

Petek, 25. 12.
 6.30–7.00 „Prebudi se človek: Velik bog se učloveči med nami (P. Zunder)
 18.10–18.30 „Iz teme je zasvetila luč“ (P. Zunder)

Sobota, 26. 12.
 6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem
 18.10–18.30 Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 27. 12.
 6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem, duhovna misel (p. Ivan Antolič)
 18.10–18.30 Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Ponedeljek, 28. 12. Glasbena produkcija leta

Torek, 29. 12. Partnerski magazin.

Sreda, 30. 12. Glasbena sreda
 21.05–22.00 „Svet je lep v soju sveče“ – glasbena oddaja

Četrtek, 31. 12. Veselo silvestrovanje

Petek, 1. 1. 93
 6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem
 18.10–18.30 Srečno novo leto!

Sobota, 2. 1. Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 3. 1.
 6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem – duhovna misel (žpk. Ivan Olip, Šmarjeta)
 18.10–18.30 Slovenske uspešnice leta

Ponedeljek, 4. 1. 1993: Kaj bo novega za potrošnike in davkoplačevalce?

Torek, 5. 1. Dr. Pavle Zablantnik: Trikrajevsko koledvanje.

BOŽIČNO-NOVOLETNI HOROSKOP

Velja za teden od božiča do novega leta

OVEN

ONA Premisli o stvareh, ki si jih želiš, in razveseli vsaj z eno skromno stvarjo nekoga drugega. Čutila boš, kakor da bi storila nekaj izjemnega, predvsem pa boš ljubljeni osebi pokazala, da jo imaš rada. Tako boš prejela še več, kot pa si ob koncu leta pričakovala.
ON Ne bodi tako živčen in nervozen ob obilici dela. sprosti se, vzemi si čas za graditev prijateljstva med ljudmi, sicer se v teh dneh ne boš ravno dobro počutil. Če ti bo težko, se prepusti poslušanju nežne božične in novoletne glasbe, ki te bo umirila in popeljala v čudovit svet pričakovanja.

BIK

ONA Se bi rada v tem božičnem in novoletnem času s kom še posebej zblížala? Stopi k njemu s toplino v očeh, majhnim darom, saj prav to ruši zidove nezaupanja in gradi pripravljenost za sodelovanje. Drži se nasveta: „Kar lahko storiš danes, ne odlašaj na jutri.“
ON Veseli se dobre božične potice, diščeče kuhinje, okrašenega božičnega drevesa, postavljenih jasic, silvestrovanja. Stopi do osebe, ki ti vse to nudi, in ji reci „Hvala“. Osrečil jo boš. Še bolj pa jo boš presenetil, če ji boš za spremembo pomagal. Tudi sam boš prijetno presenečen.

DVOJČKA

ONA Že dolgo razmišljaš, kako bi čim lažje stopila v kontakt z osebo, ki ti je blizu. Povabi ljubljeno osebo k polnočnici, kjer boš začutila notranji mir, ki si ga že toliko časa želiš, prav tako boš našla voljo za ustvarjalnost in sproščenost. Bodi zadovoljna s tem, kar imaš.
ON Nikar ne bodi zagrenjen, tog in nagnjen k monotoniji. Na tihem si želiš mirnega sprehoda po zasneženi pokrajini z ljubljeno osebo. Povabi jo, postani bolj razgiban, sproščen in zadovoljen z drobnimi stvarmi. S tem se ti bodo želje izpolnile prej kot si upal pričakovati.

RAK

ONA V teh dneh ti večerni sprehodi ob utripajočih raznobarnih lučkah, okrašenih izložbah, nežni božični glasbi, gledanju različnih figuric zbujejo v srcu prav prijetne občutke. S tem, da povabiš še nekoga in tudi v njegovo srce vneseš skrivnostni občutek, boš osrečila oba. Zatorej, pogum velja.
ON Hrepeniš po ljubezni, saj čutiš, da se bliža čas, poln ljubezni in topline. Izkoristi ga. Ne bodi pasiven in dolgočasen. Ne čakaj, da te bodo drugi presenetili, naredi prvi korak in zadovoljen boš prej, kot pa si misliš. Odkril boš mnogo lepih stvari, ki te bodo razveselile.

LEV

ONA Vzemi si čas in poskrbi, da boste v celotnem družinskem krogu okrasili božično drevo ali postavili jasli, saj bo s tem družinski praznik še lepši. Opogumi se in povabi v družinski krog nekoga, ki bi rad prišel, če bi mu le predlagala. Stori kaj, saj si tega tudi sama želiš.
ON Pomisli, bistvo božiča je rojstvo. Vsak dan naj bi se na novo rodili, stopili v dan z novo svežino. Zato se veseli vsakega dneva, vsakega trenutka, saj te vsak čas nekaj novega nauči in vsak čas nekaj novega rodi. Zavedaj se dragocenosti časa, saj ga boš le tako bogato in polno preživel.

DEVICA

ONA Praznični čas je pred tabo. To je čas, ki ljudi razveseljuje. Tudi tebi se ponuja priložnost, da nekoga osrečiš s povabilom. Če boš to priložnost izkoristila ali se domislila časa podobnega, boš zelo zadovoljna in se boš tega rada spominjala.
ON Pusti vsakdanje stvari ob strani, saj niso tako pomembne, in se posveti božično-novoletnemu času, kajti v sebi skriva bogate misli, ki te lahko zelo opogumijo in rodijo tisto, kar si že dolgo čakal. Če se boš potrudil, boš dobil dovolj energije, da boš uspešno pričel prihodnje leto.

TEHTNICA

ONA Nekomu bi rada prav v božičnem času pokazala, kako zelo ga imaš rada. Podari mu skromno darilo, ki mu lahko pove vse tisto, kar z besedami ne znaš opisati. Zberi torej pogum in stori to, kar nikoli ne boš obžalovala.
ON Bodi bolj dostopen. Poln si pričakovanja. Nenehno premišljuješ o darilu, ki je bilo omenjeno. Raje bodi zadovoljen z majhnim darom, četudi je to samo nasmeh. Tudi ti poskrbi za to, da razveseliš nekoga z darilom, ki naj bo znak pozornosti do osebe, ki jo imaš rad.

ŠKORPIJON

ONA Premišljuješ o osebi, ki je že dolgo nisi videla, a jo imaš kljub temu rada. Težko ti je, ker se mu ne moreš nemudoma približati. Pošlji mu voščilnico z mislijo, ki skriva v sebi bogastvo in skrivnost očarljivega časa. Zelo boš vesela, če se boš odločila za tak korak.
ON Sam se mogoče premalo zavedaš, da imaš mnogo talentov. Malo premisli o tem. Potrudi se, da boš ravno v tem božičnem času uporabil nekaj, kar ti je dano. S tem boš zadovoljil druge in sebe, kar je zelo pozitivno za tvoje zorenje in uspehe v bodočnosti.

STRELEC

ONA Ne porabi preveč časa za nakupe in ne obremenjuj se nenehno z mislijo, kaj bi kupila ljubljeno osebi. Spomni se, da je ravno čas in ljubezen lahko najlepše darilo nekomu, ki ga imaš resnično rada. Prav tako ne smeš pričakovati velikih stvari od partnerja, saj ti bo podaril predvsem ljubezen.
ON Zadovoljstvo čutiš, ko vidiš srečne obraze. Tudi sam si želiš biti med njimi, zatorej stopi ven, spregovori s prijatelji in se nasmej. Če boš čutil z ljudmi, posebej s tistimi, ki so ti blizu, boš začutil mir in srečo, ki se skrivata v vsaki misli v teh dneh.

KOZOROG

ONA Hitiš sem in tja in sama ne veš, kaj iščeš. Ustavi se, pomisli malo na čas, ki je pred teboj, kajti vsi lepi trenutki, ki bi jih lahko doživela, lahko odhitijo mimo tebe, še preden se boš tega dobro zavedla. Stopi torej v prihodnje dni z dušo in telesom, šele takrat ti bo dan mnogo lepši.
ON Trudi se, da bi vse priprave na božični čas stekle čim lepše, toda zavedaj se, da materialne stvari nikakor niso dovolj, pomembna je tudi duhovna priprava, ki ti lahko rodi ljubezen, ki si je že dolgo želiš. Bodi odprt in pozoren do vseh, saj se le s tem lahko zadovoljiš.

VODNAR

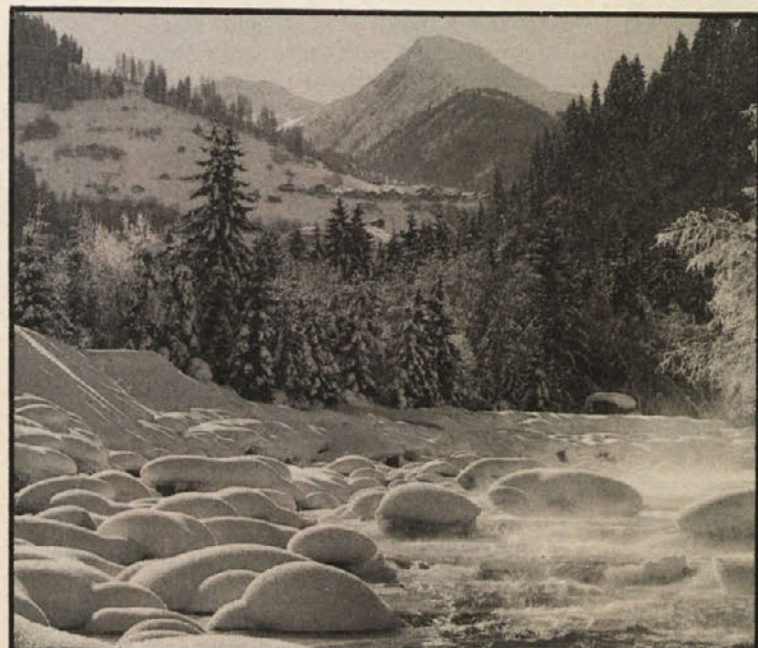
ONA Misli ti često uhajajo v božični čas. Toda ne moreš drugače, da ne bi ob tem pomislila tudi na ljubljeno osebo. Želela si boš, da bi ob njem preživela praznični večer, vendar se prav lahko zgodi, da se ti želja ne bo izpolnila. Potrudi se, saj je to res enkratni čas.
ON Nikar ne sedi križem rok. Še veliko stvari lahko izboljšaš, le tvoja volja mora biti dovolj velika. Začni najprej razmišljati in uresničevati majhne stvari, saj ti bodo le te dale moči, da se boš oprijel tudi večjih. Le na ta način boš zaživel res polno življenje v tem času.

RIBI

ONA Razveseli osebo, na katero pogosto misliš, s sprehodi in ogledi zanimivih dogodkov v teh lepih večerih, polnih pričakovanja. Sprosti se in zaupaj tistemu, ki je vreden tvojega zaupanja. Postal ti bo dosti lažje in z veseljem boš storila stvari, ki jih drugače ne bi.
ON Oddahni se, saj ne moreš začutiti vzdušja, ki prihaja iz dneva v dan močnejše. Dobro je, da leto, ki mineva, analiziraš, kajti stvari, ki jih boš izluščil, so izkušnje, dobre in slabe, ki pa človeku veliko pomagajo. Stopi v ta novoletni čas pripravljen, da ga boš preživel lepo in polno.

Otroci in odrasli pozor – nagradne križanke!

PRVI TON OKTAVE (..... SEKUNDA)		STAR NAZIV ZA ORAČA	DRŽAVNA BLAGAJNA	ITALIJ. PEVEC POPEVK (CLAUDIO)	VRSTA STROČNICE LATINSKI VEZNIK			GLASBENIK, ČLAN L.J. PORLA (ANDREJ)	OBROK ODPLAČILA STRAH PRED NASTOPOM						
FRANCOSKI PESNIK (JACQUES)							POKRAJINA V JUŽNI AFRIKI VOZILO						IME NEK- DANJEGA PEVCA COLLINSA	TEKOČA MAŠČOBA	OPERNA ARIJA
REDKOST							RAJKO RANFL USNJE IRHOVINA			JAN ---- KOMENSKY KLJUČ ZA ŠIFRIRANO PISAVO					
PRIPADNIK STARIH ITALOV					PIŠČALKA ZA KLICA- NJE SOV PREDLOG						HOTEL V BOVCU SILICIJ				
IME IGRALCA BRANDA								SISTEM TREH MOSTOV							
POVRŠIN- SKA MERSKA ENOTA			OBLIKA IMENA ADOLF					STANJE OB PADCU TEMPE- RATURE							

Dragi reševalci!

Letos objavljamo kar tri nagradne križanke. Zgornja je za odrasle, spodnji pa sta za mlade bralce do 12 let. Ne bojte se jih so zelo lahke.

Tudi nagrade so privlačne. 1. nagrada za odrasle je brezplačen Vestnikov izlet v oktobru, mladi nagrajeneц pa bo prejel snežno desko ali snowboard, kakor ji pravimo.

Ostale nagrade (druga in tretja) za otroke in odrasle bodo lepe knjige in kasete.

Veselo na delo! Rešite križanke (mladi obe!) in jih s pripisom „Nagradna križanka“ v kuverti do 15. januarja pošljite na naslov: Slovenski vestnik, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt.

Želimo Vam veliko zabave in uspeha pri reševanju.

Drugačna križanka

Drugačnost te križanke je v tem, da navpične besede vpišete tako kot običajno, vodoravne pa z desne strani proti levi.

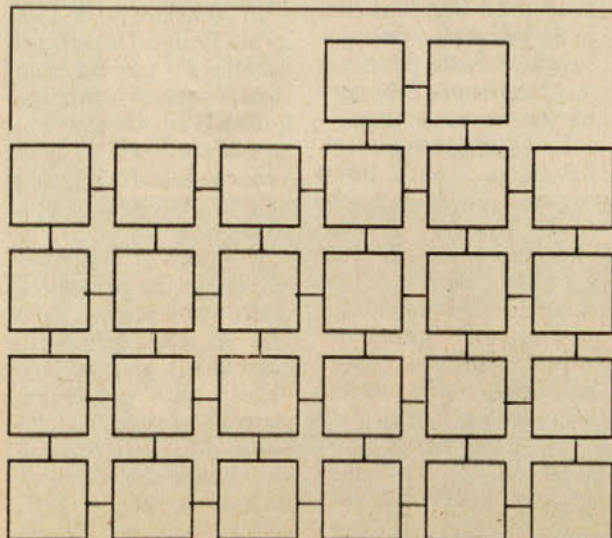
VODORAVNO:

- 3 stranski del trupa
- 4 kulturna rastlina, ki rodi grozdje
- 5 vojaški obrambni nasip
- 6 najpogostejše ločilo na koncu stavka

NAVPIČNO:

- 1 pleteno pokrivalo za zimske dni
- 2 kopno sredi vode (npr. Blejski ...)
- 3 dlake pod moškim nosom
- 4 strelno orožje z dvema kolesi in cevjo

Jože Petelin

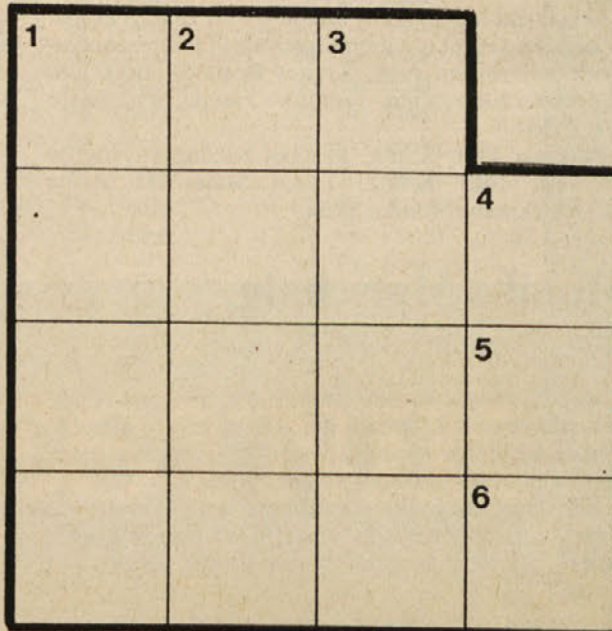

Kombinacijska križanka

ANANAS – BARAKA – ČRNA – KASA
– KL – KRONA – LETAK – ŠČUREK –
ŠTAB – TRDOTA – UDAR

Zgornje besede vpiši vodoravno ali navpično v lik tako, da se bodo med seboj ujemale.

Jože Petelin

Pregled največjih uspehov slovenskih športnikov

1. NOGOMET

SAK: doslej največji uspehi

Ekipe trenerja dr. Ivana Ramšaka je v 21. letu SAK igrala v vigradnem delu tekmovanja in osvojila naslov koroškega prvaka. Na kvalifikacijskih tekmah za vstop v drugo zvezno ligo žal ni bila tako uspešna. Slovenski atletiki pa so z vso vnemo in zelo uspešno začeli svoje jesenske nastope v koroški ligi in vsem pokazali, kdo je gospodar na igrišču. S prednostjo 10 (!) točk so osvojili naslov jesenskega prvaka in ostali neporaženi!

Moštvo: Adolf Preschern, Heinz Wastl, Miha Kreutz, Franc Sadjak, Radomir Savič, Gerhard Pappler, Alojz Sadjak, Marko Wieser, Aleksander Čertov, Marijan Sadjak, dr. Ivan Ramšak, Erwin Galo, Marijan Šmid, Adrian Kert, Mario Buchwald, Hermann Lippusch, Hans Gröss, Werner Urschitz, Anton Blajs, Manfred Hober.

Trener: Dr. Ivan Ramšak, Jože Fera (so trener)

DSG Sele:

Nogometaši izpod Košute so junija osvojili naslov prvaka v 2. razredu E ter se ponovno vključili v višji razred.

Dobrla vas:

Naslov jesenskega prvaka so si priborili tudi nogometaši iz Dobrle vasi.

Milan Oraže,

vratar FC Wacker Innsbruck

V letošnjem letu je bil „številka 1“ v vratih FC W. Innsbruck in v najvišji avstrijski ligi prejel najmanj golov! S svojim klubom je osvojil 2. mesto v jesenskem delu prvenstva.

Dominik Kert

je postal prvi avstrijski prvak v nogometnem tenisu, skupaj z Adrianom Kertom in Karlom Thalerjem pa je osvojil še 2. (v trojici) in 3. mesto (v dvojici).

2. ODBOJKA

SK Puntigammer Aich/Dob:

Dobljanom je marca uspel podvig iz regionalne v zvezno ligo! Velik uspeh Dobljanov in njihovega trenerja Branka Galoba. Proti vsem pričakovanjem pa so se Dobljani izvrstno odrezali tudi na najvišji ravni. Nedvomno so postali tudi „številka 1“ na Koroškem, saj so kar dvakrat premagali moštvo Hypo-Celovec.

Trenutno so izvrstni tretji in s tem so si utrdili mesto v avstrijski zvezni ligi. Odločilno vlogo zagotovo igra legionarja Aleš Jerala, kapetan odbojarske reprezentance Slovenije, katerega udarci preko mreže so skoraj neubranljivi.

Postava: B. Mlakar, G. Matschek, R. Fercher, M. Micheu, A. Jerala, H. Wernisch; **rezervi:** L. Opetnik, G. Kitzinger.

Odbojkarice SK Aich/Dob

V koroški ligi izvrstno tekmuje tudi ženska ekipa. Dobljanke skoraj nimajo nasprotnic in tekme zmagujejo v najkrajšem času. Trener Boris Skudnik je z ekipo zelo zadovoljen. Trenutno zaseda prvo mesto na lestvici!

Postava: Elke Riken, Monika Kitzinger, Brigitte Pitschko, Ines Krenz, Erika Matschek, Anita Tscheitschman, Monika Skuk.

Monika Matschnig,

odbojkarica pri ATSC Celovec

Maturantka slovenske gimnazije igra v ekipi ATSC Celovec in to v I. zvezni ligi. Letos je s to skupino postala prvakinja v najvišji avstrijski ligi; tudi ta čas so na prvem mestu lestvice – še brez poraza.

Nekajkrat pa je bila povabljen tudi v avstrijsko žensko reprezentanco in v avstrijsko reprezentanco juniork, s katero je igrala na evropskem prvenstvu v Franciji.

Avstrijski mladinski prvak Peter Wrolich

3. KOLESARJENJE

Peter Wrolich, najboljši junior, je začel zelo uspešno, že na prvih tekmovanjih je pokazal izredno pripravljenost in po vrsti zmagoval ali pa bil drugi. Maja je postal državni prvak v vožnji posameznikov na kromometer, junija pa je z dobrim uspehom opravil tudi maturo. Nadaljeval je z zmago na koroškem mladinskem kolesarskem prvenstvu, postal avstrijski mladinski prvak v cestni dirki. Višek sezone pa sta bili evropsko – tu je zasedel odlično 5. mesto – in svetovno prvenstvo, kjer je na doslej najtežji progi osvojil izvrstno 12. mesto – le 31 sekund je zaostal za svetovnim prvakom.

4. NAMIZNI TENIS

DSG Sele

Marti Oraže in Nadja Fojkar sta postali deželni prvakinji v dvojici.

5. KOŠARKA

Košarkarji slovenske gimnazije so v skupini pionirjev postali prvaki v klubskem prvenstvu.

Igralci: Kranjc, Mečina, Anderlič, Graber, Jagar T., Warum, Hribernik, Majhen, Vavti, Hajnžič, Jagar N., Kordesch, Olip.

Naslov koroškega deželnega prvaka pa so osvojili tudi fantje in dekleta višje stopnje.

Uspešni trenerji košarkarjev so prof. Tonč Malle, Bogdan Kavčič in Tone.

Monika Matschnig

6. SMUČANJE

Daniel Užnik, Športno društvo Šentjanž

Mladi šentjanški smučar je tudi v tem letu dokazal, da spada med najperspektivnejše športnike na Koroškem. Pred kratkim je osvojil prve FIS-točke, ki mu izboljšujejo tudi štartno številko in pripravljajo pot do smučarske kariere.

Nasploh je bilo športno društvo Šentjanž letos zelo uspešno, saj je bilo kar šest njegovih smučarjev sprejetih v koroški kader.

A-kader: Dunja Jamnig, Daniel Užnik; **B-kader:** Silvana Oraže, Birgit Filipič, Maria Maloveršnik; **šolski kader:** Tatjana Zablatnik.

7. SMUČARSKI SKAKALCI

ŠK ZAHOMC

Trener Franc Wiegele je v tem letu veliko delal z mladimi, pri katerih uspehi še niso tako vidni. Vrsto tekmovanj so imeli predvsem poleti. Omeniti je treba Thomasa Kuglitscha (pri mladincih), ki je dvakrat zmagal in na dveh skakalnicah (Berchtesgaden, Reit im Winkel) postavil nov rekord.

Franci Wiegele in Günther Kaiser pa sta v tem letu spremenila slog skakanja (na V), zato uspehe pričakujeta še po novem letu.

8. KARATE

Karateisti pod vodstvom Milana Hribernika so osvojili dve prvi mesti in eno tretje. V kategoriji do 81 kg je prvi koroški prvak postal Milan Hribernik, v kategoriji do 71 kg pa je zmagal Friedrich Wassertheurer, Rupert Wrolich pa je dosegel odlično tretje mesto.

Šahisti ubranili dobro pozicijo

Slovenski šah na Koroškem je v letu 1992 obdržal svojo dobro pozicijo, predvsem če z lastnimi primerjamo rezultate koroškega prvenstva v obeh spodnjih ligah.

Eipa SŠZ Carimpex I je spodnji ligi-zahod s tretjim mestom dosegla svojo doslej najboljšo uvrstitev, solidno uvrstitev pa je dosegel tudi SŠK „Obir“ s sedmim mestom v spodnji ligi-zahod. Pozitivno je presenetilo drugo moštvo Obirčanov, saj je v 3. razredu osvojilo naslov prvaka.

Izreden uspeh pa je dosegla mladinska

igralka Dunja Lukan: na avstrijskem državnem prvenstvu za dekleta pod 16 let je osvojila 5. mesto in bila hkrati najboljša igralka iz Koroške.

Na koroškem pokalnem tekmovanju šolarjev pa so uspešno sodelovali Aleksander Lukan (4.) ter brata Boris in Marko Gallob (6. oz. 7. mesto).

Za SŠK „Obir“ je Hans-Christian Wolte igral na koroškem mladinskem prvenstvu in osvojil dobro 9. mesto.

Vsi mladinski igralci SŠZ in SŠK „Obir“ so se medtem uspešno vključili v koroško ekipno tekmovanje.

Zimsko spanje šahistov

Po nepričakovanem porazu prve ekipe SŠZ Carimpex v zadnjem kolu pred božičem (SV je že poročal) bodo slovenski šahisti prezimili na deljenem šestem mestu spodnje lige – zahod (glej lestvico). 6. februarja pa bodo morali v Kötschach-Mauthen. O pravem zimskem spanju do tega termina pa tudi ni mogoče govoriti: po običajnem hitropoteznem tunirju na Brnci na Štefanovo že torej na začetku novega leta sledi veleprireditel v Celovec – Slovenska športna zveza bo izpe-

ljala deželno mladinsko prvenstvo '93 in deželno žensko prvenstvo '93.

Pri ženskah bo za SŠZ igrala Dunja Lukan, pri mladincih pa bo eno mesto rezervirano za igralca SŠZ. Obe prvenstvi bosta prvič upoštevana za elo-rating, igralo pa se bo švicarskem sistemu.

Koroška šahovska zveza, ki je prireditelj obeh prvenstev, je s tem, da je športno zvezo pooblastila za izpeljavo deželnega prvenstva, potrdila dobro sodelovanje slovensko in nemško govorečih šahistov na Koroškem. **F.R.**

1993

JANUAR	FEBRUAR	MAREC	APRIL	MAJ	JUNIJ
1 Pe Novo leto ▶	1 Po Ignac	1 Po Albin ▶	1 Če Hugo 13	1 So Prazn. dela	1 To Fortunat
2 So Makarij	2 To Svečnica	2 To Janja	2 Pe Frančišek	2 Ne Boris	2 Sr Erazem
3 Ne Genovefa	3 Sr Blaž	3 Sr Marin	3 So Ljuba	3 Po Filip i. Jakob	3 Če Pavla 22
4 Po Angela	4 Če Andrej 5	4 Če Kazimir 9	4 Ne Izidor	4 To Florijan	4 Pe Franc ○
5 To Simeon	5 Pe Agata	5 Pe Gerda	5 Po Vinko	5 Sr Angela	5 So Valerija
6 Sr Sv. 3 kralji	6 So Rotija	6 So Nika	6 To Viljem ○	6 Če Janez ○ 18	6 Ne Norbert
7 Če Zdravko 1	7 Ne Egidij ○	7 Ne Tomaz	7 Sr Darko	7 Pe Stanko	7 Po Robert
8 Pe Severin ○	8 Po Janez	8 Po Dan žena ○	8 Če Vel. čet. 14	8 So Miha	8 To Medard
9 So Julijana	9 To Polona	9 To Frančiška	9 Pe Veliki pet.	9 Ne Materin. dan	9 Sr Primož
10 Ne Gregor	10 Sr Viljem	10 Sr Viktor	10 So Velika sob.	10 Po Izidor	10 Če Rešnje telo 23
11 Po Pavlin	11 Če Marija 6	11 Če Krištof 10	11 Ne Velika noč	11 To Žiga	11 Pe Srečko
12 To Tatjana	12 Pe Damjan	12 Pe Gregor	12 Po Velikon. pon.	12 Sr Pankracij	12 So Janez ◀
13 Sr Veronika	13 So Gregorij ◀	13 So Kristina	13 To Ida ◀	13 Če Servacij ◀ 19	13 Ne Anton
14 Če Srečko 2	14 Ne Zdravko	14 Ne Matilda	14 Sr Justin	14 Pe Bonifacij	14 Po Vasilij
15 Pe Pavel ◀	15 Po Jurka	15 Po Klemen ◀	15 Če Helena 15	15 So Zofka	15 To Vid
16 So Marcel	16 To Julijana	16 To Hilarij	16 Pe Bernarda	16 Ne Janez	16 Sr Beno
17 Ne Anton	17 Sr Silvin	17 Sr Jerica	17 So Rudi	17 Po Jošt	17 Če Dolfe 24
18 Po Marjetka	18 Če Simeon 7	18 Če Ciril 11	18 Ne Konrad	18 To Erik	18 Pe Marko
19 To Marij	19 Pe Konrad	19 Pe Jožef	19 Po Leon	19 Sr Ivo	19 So Julijana
20 Sr Boštjan	20 So Leon	20 So Srečko	20 To Neža	20 Če Vnebohod 20	20 Ne Silverij ●
21 Če Neža 3	21 Ne Irena ●	21 Ne Benedikt	21 Sr Simeon	21 Pe Feliks ●	21 Po Alojz
22 Pe Vincenc ●	22 Po Marjeta	22 Po Vasilij	22 Če Leonida ● 16	22 So Milan	22 To Ahac
23 So Rajko	23 To Pust	23 To Oton ●	23 Pe Vojko	23 Ne Željko	23 Sr Zeno
24 Ne Felicijan	24 Sr Pepelnica	24 Sr Katarina	24 So Jurij	24 Po Suzana	24 Če Janez 25
25 Po Darko	25 Če Sergij 8	25 Če Minka 12	25 Ne Marko	25 To Urban	25 Pe Hinko
26 To Pavla	26 Pe Aleksander	26 Pe Emanuel	26 Po Marcel	26 Sr Zdenko	26 So Stojan ▶
27 Sr Janez	27 So Gabriel	27 So Rupert	27 To Jaroslav	27 Če Avguštin 21	27 Ne Ema
28 Če Peter 4	28 Ne Leander	28 Ne Janez	28 Sr Pavel	28 Pe Viljem ▶	28 Po Hotimir
29 Pe Valerij		29 Po Ciril	29 Če Peter ▶ 17	29 So Magdalena	29 To Peter i. Pavel
30 So Martina		30 To Bogo	30 Pe Katarina	30 Ne Binkošti	30 Sr Emilja
31 Ne Janez ▶		31 Sr Benjamin ▶		31 Po Binkoštni pon.	

JULIJ	AVGUST	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DECEMBER
1 Če Bogoslav 26	1 Ne Peter	1 Sr Tilen ○	1 Pe Julija	1 Po Vsi sveti	1 Sr Marian
2 Pe Marija	2 Po Štefan ○	2 Če Štefan 35	2 So Bogumil	2 To Verne duše	2 Če Bibijana 48
3 So Tomaž	3 To Lidija	3 Pe Dora	3 Ne Terezija	3 Sr Silva	3 Pe Franc
4 Ne Urh ○	4 Sr Dominik	4 So Rozalija	4 Po Frančišek	4 Če Karel 44	4 So Barbara
5 Po Ciril, Metod	5 Če Ožbalt 31	5 Ne Lovrenc	5 To Marcel	5 Pe Elizabeta	5 Ne Sava
6 To Bogomil	6 Pe Ljubo	6 Po Zaharija	6 Sr Vera	6 So Lenart	6 Po Miklavž ◀
7 Sr Vilibald	7 So Kajetan	7 To Regina	7 Če Marko 40	7 Ne Engelbert ◀	7 To Ambrož
8 Če Evgen 27	8 Ne Miran	8 Sr Marija	8 Pe Brigita ◀	8 Po Bogomir	8 Sr Brezm. spoč.
9 Pe Veronika	9 Po Jaroslav	9 Če Peter ◀ 36	9 So Abraham	9 To Teodor	9 Če Valerija 49
10 So Ljuba	10 To Lovrenc ◀	10 Pe Nikolaj	10 Ne Daniel	10 Sr Andrej	10 Pe Smiljan
11 Ne Olga ◀	11 Sr Suzana	11 So Erna	11 Po Milan	11 Če Martin 45	11 So Danijel
12 Po Mohor	12 Če Klara 32	12 Ne Gvido	12 To Maks	12 Pe Emil	12 Ne Aljoša
13 To Henrik	13 Pe Lilijana	13 Po Filip	13 Sr Edvard	13 So Stanislav ●	13 Po Lucija ●
14 Sr Kamil	14 So Demetrij	14 To Rastko	14 Če Veselko 41	14 Ne Nikolaj	14 To Dušan
15 Če Vladimir 28	15 Ne M. vnebovz.	15 Sr Nikodem	15 Pe Terezija ●	15 Po Leopold	15 Sr Kristina
16 Pe Marija	16 Po Rok	16 Če Ljudmila ● 37	16 So Jadviga	16 To Jerica	16 Če Albina 50
17 So Aleš	17 To Pavel ●	17 Pe Lambert	17 Ne Marjeta	17 Sr Gregor	17 Pe Lazar
18 Ne Miroslav	18 Sr Helena	18 So Irena	18 Po Luka	18 Če Odon 46	18 So Teo
19 Po Vincenc ●	19 Če Ludvik 33	19 Ne Suzana	19 To Etbin	19 Pe Elizabeta	19 Ne Urban
20 To Marjeta	20 Pe Bernard	20 Po Svetlana	20 Sr Irena	20 So Srečko	20 Po Evgen ▶
21 Sr Danilo	21 So Ivana	21 To Matevž	21 Če Urška 42	21 Ne Marija ▶	21 To Tomaž
22 Če Majda 29	22 Ne Timotej	22 Sr Mavricij ▶	22 Pe Kordula ▶	22 Po Cecilija	22 Sr Mitja
23 Pe Branislav	23 Po Filip	23 Če Helena 38	23 So Severin	23 To Klemen	23 Če Viktorija 51
24 So Kristina	24 To Jernej ▶	24 Pe Nada	24 Ne Rafael	24 Sr Janez	24 Pe Adam i. Eva
25 Ne Jakob	25 Sr Ludvik	25 So Zlata	25 Po Darja	25 Če Katarina 47	25 So Božič
26 Po Ana ▶	26 Če Viktor 34	26 Ne Damjan	26 To Nac. praznik	26 Pe Konrad	26 Ne Štefan
27 To Sergij	27 Pe Monika	27 Po Vincenc	27 Sr Sabina	27 So Virgil	27 Po Janez
28 Sr Zmago	28 So Avguštin	28 To Venčeslav	28 Če Simeon 43	28 Ne Jakob	28 To Nedolž. otroci
29 Če Marta 30	29 Ne Janez	29 Sr Mihael	29 Pe Narcis	29 Po Radivoj ○	29 Sr Tomaž ○
30 Pe Julita	30 Po Roza	30 Če Sonja ○ 39	30 So Alfonz ○	30 To Andrej	30 Če David 52
31 So Ignac	31 To Rajko		31 Ne Volbenk		31 Pe Silvester

Študijska knjižnica
DZ 05
SLOVENSKI
1992

070(436.5=863)

3005709

KOPRSKA OSREDNJA KNJIZNICA
RUVNE

COBISS *

VESELE
BOŽIČNE
PRAZNIKE

TER
USPEŠNO
NOVO LETO

1993

želi
vsem
prijateljem

POSOJILNICA-BANK

• Bilčovs – Hodiše – Škofiče • Borovlje • Celovec
• Pliberk • Podjuna • Št. Jakob v Rožu • Zila
• Železna Kapla • Zveza-Bank Celovec

ZADRUGA-MARKET

• Brnca • Kotmara vas • Pliberk • Škofiče
• Št. Jakob v Rožu • Železna Kapla
• Zveza-Market Celovec

